

REDAȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
INSERATE
Se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachst.,
W. Angenfeld & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachst., Anon Oppelt.
In Budapesta: la A. V. Gold-
berger, E. Kstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII) Erzsébet-közt.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
de garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarife
și învoială. — RECLAMR pe
pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 45.)

„GAZETA“ iese în Ne-care și
Abonamente pentru Austro-Ungari:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prânneră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esen-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 243.—Anul LXVIII.

Brașov, Vineri 4 (17) Noemvrie.

1905.

„Jos „Gazeta“!

Așăder n'a fost numai faimă gôlă,
ci la adunarea de popor din Lugoș
s-au ridicat într'adevăr cuvântul în
contra țiarului nostru doi dintre de-
putații români, cari nu s'au sfiit a ne
vorbi de rău și a ne cleveti înaintea
poporului intrunit, cât i-au luat gura.

S'a săvârșit dér lașitatea nemai-
pomenită, de care am făcut amintire
în numărul trecut al fôiei nôstre.
De 68 de ani decând există fôia
nôstră, ea și-a auzit multe de la duș-
manii străini de neamul nostru, fiind-
că totdeauna a luptat cu credință și
cu abnegare de sine pentru adevăra-
tele interese românesce. Dér atacuri
și clevetiri ca cele ce le-a întimpinat
acest țiar din partea unor conaționali
și preținși luptători, la Lugoș, sunt
niece în lungul șir al tristelor espe-
riențe, ce a trebuit să le facă „Ga-
zeta“ nôstră în restimpul de trei ge-
nerații, ce le-a străbătut în mijlocul
poporului român.

Êta ce ne scrie unul din nume-
roșii nôștri cetitori, cari ca fôrte
mulți alții au asistat la această ruși-
nôsă privesc și au rămas uimiți și
incrămeniți de atâta lipsă de tact și
de bun simț.

După-ce ne spune, cum s'a adu-
nat des de dimineță mulțime de po-
por, cum aranjatorul conferenței Vir-
gil Tomici a îngrijit de a se inaugura
adunarea cu pompă esteriôră, călă-
reți, pompieri etc., după ce arată,
că protopresbiterul Lugoșului a des-
chis adunarea printr'un discurs în
care a făcut o reprivire istorică asu-
pra activității partidului național ro-
mân dela înființarea sa, și după-ce în
fine ne spune, că primul vorbitor a
fost Dr. T. Mihali și că, după el, au
vorbit aprôpe toți ceilalți deputați,
scrie:

»Nu pot retăcea însă un lucru. Dom-
nii Dr. Mihali și Dr. Suci u au atacat în
fel și formă țiarul d-vôstră.

Anume au đis, că numai țiarul d-
vôstră a făcut neînțelegera între con-
ducătorii partidului național. Au đis, că gu-
vernul unguresc de câte-ori vede că scri-
eți ceva contra deputaților naționali, cum-
plăra acele esemplare, ca să arete streină-
tății, că politica care o fac d-lor nu corê-
sponde intereselor poporului român; au
mai đis, că până acuma au fost două fe-
luri de politică pasivistă: cinstită și ne-
cinstită, cea cinstită a fost urmărită de
Românii lugoșeni, ér cea necinstită de
Românii brașoveni în frunte cu țiarul
d-vôstră etc. etc. Și apoi câte epitete au
fost adresate țiarului d-vôstră!

La ce a fost de lipsă a-le spune dom-
nii deputați aceștia, nu înțeleg. Ori este
un fapt laudabil a ataca un țiar, care în
cele mai vitrege timpuri, prin care a tre-
cut nêmul românesc, a deșteptat consci-
ința națională în țeranul român?

Trist lucru e acesta și nu ne-am aș-
teptat a auzi astfel de vorbe dela domnii
deputați, cari se declară ca reprezentanți
ai tuturor Românilor.

Așa scrie indignat până la suflet
cetitorul nostru și dimpreună cu țel
oute de alți cetitori vor fi rămas
semenea indignați de ceea-ce au auzit.

Și trebuie, că epitetele acelea, de
cari ne vorbește scrisôrea de mai
sus, au fost fôrte grosolane și necu-
viincioase, căci nici unaia din foile
activiste nu-i dă mâna să reproducă

în întregul lor părțile din discursu-
rile lui Mihali și Suci u, cari s'au re-
ferit la „Gazeta“ nôstră.

Totuși nici „Tribuna“ din Arad,
nici „Poporul Român“ nu s'au putut
stăpâni, de a nu vesti cetitorilor săi
pe scurt, că vitejii deputați amintiți
mai sus s'au năpustit asupra țiarului
nostru, sciind că acolo nu ne puteam
apăra și că într'o adunare de popor
nu cutěză ômenii din popor să-și
ridice vocea și să-și arate adevăra-
tele lor sentimente, și tôte le fac
și le duc la sfârșit aranjatorii adu-
nării.

În raportul „Tribunei“ găsim în-
tre altele următorul pasagi u al vor-
birei lui Mihali:

»Unica fôie »Gazeta« dela Brașov,
care continuă a ne critica atitudinea din
parlament nu numără nimic, deoarece în-
săși se înjosesc scriind cu răutate și ne-
adevăruri (Strigăte: Jos Gazeta!).

Êr „Poporul Român“ scrie, că
Mihali a condamnat ținuta „Gazetei“
dela Brașov, și continuă așa:

»Mulțimea, care intrerupse și până
acum cu aprobări, aclamări și aplause pe
vorbitor, la acest punct din urmă și-a ară-
tat protestul împotriva celor ce lucră îm-
potriva neamului, ér o voce a strigat:
Dumnezeu să le lumineze mințea, să vie
la cunoștința adevărului.

Êta unde am ajuns cu naționalis-
mul nostru nemăgăhar! Acei ômeni
ca Mihali și Suci u cred, că reușind
să fie deputați acum nu mai au nici
o răspundere față cu opinia publică
românescă. Și totuși de ce-i dore și
ustură așa de mult de ce scrie „Ga-
zeta“ despre purtarea lor în dietă?
De ce tipă ca din gura șerpelui, că-i
atacăm și că i-am ataca chiar în mod
necinst când le dovedim, că s'au
abătut cu totul dela programul na-
țional și dela spiritul partidului
nostru național, care nu suferă nici
un fel de tocmelă cu dușmanul în
privința drepturilor nôstre?

De ce, când noi le venim cu ar-
gumente și le dovedim, că êta așa
au scris și așa au vorbit cum nu se
pôte uni cu naționalismul nostru ro-
mânesc; de ce, dicem, nu vine nici
unul din ei, când au atâtea foi la
dispoziție, să răspundă cinstit și cum
se cuvine și să arate: êta „Gazeta“
ești greșită și rêtăcită, n'ai dreptate;
ceea-ce am scris noi în adresă și am
đis în vorbirile nôstre, așa de mult
aplaudate de coaliție, a fost, nu cum
đici tu, în contra politicei nôstre na-
ționale, ci tocmai așa cum cere această
politică și programul partidului nostru
național.

Mihali, după cum ne spune „Tri-
buna“, a mai đis între altele: „Este
ceea mai gravă nedisciplină de partid,
a ne cărți pe noi deputații, cari în
împrejurările de față am făcut cât
am putut.“

De tot slabă ideia are T. Mihali
despre ceea-ce e chemarea unui de-
putat național, când își spală urechea
cu cuvintele: am făcut ce am putut.
Apoi nu e așa, ci un deputat are o
îndatorire, și acesta trebuie să-și îm-
plinescă înainte de tôte. Dêcă vede
că-i prea slab și nu pôte, atunci să
fie om cinstit și să nu primescă în-
sărcinarea de deputat, trăgând pe
sforă pe alegătorii săi.

Necinstea acestei procederi stă
în aceea, că ei se dau de aderenți ai
partidului național român și în dietă
lucră în contra spiritului și principii-
lor acestui partid. Dêcă nu le place
programul, dêcă egala îndreptățire
națională română, pe care a cerut'o
și adunarea din Lugoș, este pentru
ei numai o „fantasie“ a „Gazetei“ și
a celui ce a compus rezoluția amintitei
adunări, atunci aibă cel puțin cinstea
și bărbăția de a spune pe față, că
politica lor nu e a partidului națio-
nal român, și nu mai umble să lă-
țescă minciuna, că ei trăesc și mor
cu partidul acesta.

Êta în ce consistă lașitatea cel-
lor ce ne-au atacat în adunarea dela
Lugoșii, fără a-și implini mai întâiu
datoria lor de Români cinstiți.

Nimic nu dovedesce mai mult
nemernicia purtării acesteia, decât
strigătul „Jos Gazeta“, pe care „Tri-
buna“ din Arad s'a grăbit a-l înre-
gistra pentru posteritate.

Suntem sigur, că acest strigăt
n'a venit din popor, ci dela aceia, cari
aprôpe dîlnic își arată pe față duș-
mania lor de môrte față de țiarul
nostru.

Acestora le dicem: N'a fost ono-
rată „Gazeta“, de când există mai
partidului „Gazeta“ și „Jos cu ea“,
ce a est din gurile vóstre peccatoase,
și nimic nu pôte justifica mai mult
ceea-ce a scris ea în contra vóstră!

Revista politică.

Brașov, 16 Noemvrie n.

Cronica evenimentelor politice
interne a fost destul de bogată și
sêptemăna acêsta. Am puté dice, că
lupta ce s'a deschis între partidele
coalițiunei și între guvern, sprijinit de
socialiști, a intrat într'un stadiu de
înverșunare așa de mare, în cât se
prevede o și mai primejdiosă încâl-
cirea a situațiunei.

În comitatele și în orașele cu
drept de municipalitate, opoziția ma-
găhărie organiză cu mare aparat re-
sistența cea mai încăpăținată împo-
triva stăpânirei, pe fișpanii nou nu-
miți nu vrêu să-și recunoscă și-i îm-
piedecă a-și depune jurământul pre-
scris, nu vrêu să se încasseze dările
ce se plătesc de bunăvoie, în fine
își iau refugi u la tôte mijlocele posi-
bile pentru a zădărnici acțiunea de
descurcare a guvernului reactivat.

În decursul sêptemănei ministrii
Fejervary, Kristoffy și Lanyi au
fost primiți în audiență de Majesta-
tea Sa în Viena. Despre rezultatul au-
dienței multe s'au scris și s'au vor-
bit, nu se scie însă cu siguranță, ce
s'a mai hotărît și de astă-dată în sfa-
tul ce l'au avut cei trei miniștri cu
purtătorul Coronei. După unii, guver-
nul ar fi dobândit de la corônă cea
mai largă autorizare de a procede cu
tôtă rigôrea legilor față cu mișcarea
oposițională a coalițiunei, ba s'a đis
chiar, că guvernului i-s'ar fi dat îm-
puternicire a disolva dieta și a face
alegeri nou mult mai curând decum
se crede.

Cumcă guvernului i-s'a dat îm-
puternicire largă de a pune în prac-

tică tôte mijlocele ce i-le dă legea
pentru a suprima rezistența municii-
piilor, se vede și din faptul, că mi-
nistrul de interne a suspendat din
post pe protonotarul comitatului Pesta
și a disolvat comitetul de 65, ce se
constituise în acest comitat cu scop
de a purta lupta împotriva stăpâ-
nirii.

Astfel de mészuri se vor lua și
față cu celelalte comitate.

Se scie, că din cauza stărei de
ex-lex nici anul acesta nu s'au putut
face recrutările obicinuite pentru ar-
mată. Ca să se mențină contingentul
de pace trebuincios, au fost reținuți sub
stég soldații cari au implinit trei ani
de serviciu. Mészura acêsta vrê să o
înlătore acum conducerea armatei.
Țiarul „Fremdenblatt“ din Viena a-
nunță anume, că în curând se va
publica un ordin prea înalt privitor
la asigurarea contingentului de pace
în partea ungară a armatei. Vor fi
chemați în serviciul activ rezerviștii
de întregire, cari din diferite cauze
n'au fost chemați încă pentru a-și îm-
deplini obligământul militar. În urma
acestei mészuri vor fi concediați o
parte din soldații, cari au implinit
trei ani de serviciu.

Și contra acestei mészuri vor să
se opună cei din coaliție, cari dic,
că legea nu permite de cât în cas de
mobilizare, ca recruții pentru cari nu
s'a votat lege, să fie înlocuiți cu re-
serviștii de întregire și că nu se va
afla autoritate, care să vină înaju-
torul dispozițiunilor „ilegale“ ale mi-
nisteriului de rêsboi u.

În cestiunea pajurei și embleme-
lor unguresce, după cum se scrie din
isvor sigur, se va convoca o comisi-
une mixtă încă sêptemăna acêsta. În
comisiune vor fi din partea ungu-
rêscă Ladislau Fejerpataky, custode
al museului național, și Dr. Marczall,
profesor la universitate. Se dice, că
noua pajură și emblemele vor fi în-
troduse prin hotărîre prea înaltă pe
điua de 1 Ianuarie.

Paralel cu cestiunea emblemelor,
o altă comisiune va discuta și pos-
tulatul Ungurilor de a avé paritate
în reprezentanța diplomatică.

Ungurii cer să se pună pajura
ungurêscă alătura cu cea austriacă
pe tôte zidirile ambasadelor, legați-
unilor și consulatelor din străinătate,
precum și pe sigilele oficiale, acte,
etc. Mai departe: să fie la tôte re-
presentanțele monarhiei în stăină-
tate, dêcă reprezentanții înșiși nu
sunt unguri, și câte un locșitor un-
gur. Numirea diplomaților unguri se
va face încă în cursul anului 1906.

Cetim în țiarele din Bucuresci,
că în ministeriul de esterne român
se lucră cu mare zor la pregătirea
unei „cărți verđi“ în cestiunea con-
flictului româno-grec, pe care gu-
vernul vrê să o presente camerelor.
„Cartea verde“, care va conține tôte
documentele și amênunțele, cari pri-
vesc acest conflict, va fi fôrte volu-
minôsă și va fi probabil terminată în
điua de 1/14 Decemvrie a. c.

Intre marile puteri europene și între Turcia a izbucnit în timpul din urmă o lörte seriösă neînțelegere. Marile puteri, vedënd stările triste ce domnesc în Macedonia, au pretins și pretind instituirea în Macedonia a unui control financiar internațional. Pörta otomană s'a opus și a protestat în contra acestei pretensiuni, prin care i-se sdruncină vađa și suveranitatea și i-se aduc astfel pagube mari. Puterile la rindul lor stăruie pentru ca Sultanul să primescă controlul financiar internațional în Macedonia, amenințând că la cas contrar vor lua mäsuri prin cari il vor sili să îngäduie. Cu töte amenințările însă Sultanul nu vré să cedeze. În urma acésta puterile s'au hotărît să facă în contra Turciei o așa đisă demonstrație navală, adecă să trimită în apele Levantului mai multe corăbii mari de räsboi, cari la cas de nesupunere a Sultanului să bombardeze porturile turcesci, eventual să ocupe vr'un port de acestea.

După scirile din urmă, ambasadorii celor șese mari puteri au adresat guvernului turcesc un ultimatum.

„Standard“ din Londra anunță din Constantinopol, că demonstrația navală are în vedere și *blocada Dardanelelor*, ceea-ce n'ar însemna însă închiderea totală a Constantinopolului.

Pe ađi se așteptă răspunsul Sultanului la ultimatumul puterilor. Dcă și acest răspuns va fi negativ, va urma imediat demonstrația navală internațională. Vasele de räsboi ale puterilor se vor uni în golful Bezika la 20 Noemvrie. Comandantul suprem al flotei unite va fi probabil vice-amiralul engles *Beresford*.

Sciri sosite din Cristiaua (Norvegia) spun, că *poporul norvegian* s'a pronunțat în mare majoritate pentru regimul monarchic. Cu ocazia plebiscitului, ce a durat mai multe đile, 224,508 voturi s'a dat pentru alegerea de rege și 6408 pentru republică.

Programul ministrului unguresc de culte.

(Maghiarisarea învățământului.)

Ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică *Lukacs* și-a desfășurat Dumineca trecută programul politice sale școlare într'un discurs mai lung, ce l'a ținut alegătorilor din cercul 2 electoral din Budapesta.

Nu ne-am așteptat la ceva mai bun nici din partea acestui ministru, care nu de mult se făcuse faimos prin cunoscutele sale ordonanțe adresate către Consistorii, către comisiunile administrative și către inspectorii școlari, ordonanțe în cari s'a dovedit

cel mai șovinist ministru maghiarizator și dușman de mörte al învățământului poporal nemaghiar, al școlilor primare și preparandiilor confessionale.

Chiar la începutul acestei părți a discursului său, ministrul *Lukacs* a ținut să declare, că el și-a însușit întru töte faimosul proiect de lege despre instrucțiunea poporală al lui *Berzevicyz*. Ține însă să facă în acest proiect unele modificări, anume:

Va introduce învățământul poporal gratuit, deörece obligamentul taxelor școlare, ce se iau ađi de către susțitorii școlilor, nu se pöte uni cu obligativitatea învățământului. Va înființa apoi 3000 de școle nouë de stat, în timp de öce ani, cari vor costa 4.500,000 coröne.

A început apoi să se laude. d-l ministru cu isprăvile, ce le-a făcut și până acum pe terenul politice naționale maghiare, al cărei aderent öce că e cu trup și suflet. În direcția națională a învățământului și în *causa validitării* (mai bine đis impunerei cu forța) *limbei de stat maghiare în școlile cu limbă de propunere nemaghiară*, și-a luat adecă îndräsnela a veni cu mäsuri eficace, ca și cari guvernurile de mai înainte n'au cutezat a lua, deși dispunea de mari majorități în dietă. A dat adecă ordonanțele ilegale și neconstituționale de cari făcurăm amintire mai sus. Și în contra acestor ordonanțe — öce ministrul — a ridicat plängeri o biserică de mare vađa (Consistorul ev. säsesc din Sibiu) la forul cel mai înalt (cunoscutul memoriu al acestui consistoriu adresat Maj. Sale monarhului), la regele.

Apoi éta ce a adăugat ministrul la acésta descoperire... „Acest rege maghiar, a cărui bunătate față de noi și ale cărui sentimente constituționale le trag la indoială elementele fără judecată, — va da cu sventul său regal o dovadă, că *cultura națională maghiară este un sanctuar, de care nimeni se nu se atingă cu mână profană*“.

După acésta mai mult decât îndräsneță constatare, ministrul *Lukacs* revine asupra drăguțelor lui de ordonanțe și ca omul, care simte că are ceva greu pe suflet, se face tot el de către pădure când își exprimă mirarea, că în potrive ordonanțelor lui s'au ridicat plängeri din partea naționalităților nemaghiare. Dér aceste ordonanțe, öce ministrul, nu ating nici măcar cu degetul drepturile garantate limbei materne în legile nöstre(!?), ele vorbesc în glasul „dragostei frătesci“ către compatrioții de altă limbă, — căci nimeni nu se pöte afla, care să cuteze a trage la indoială „îndreptățirea nöstră de a

pretinde, că limba națiunei maghiare, limba statului, trebuie s'o cunöscă fiecare cetățen, deörece condiția cea mai esențială a fericirei concetățenilor de altă limbă este, să vorbescă în limba statului, și e de datorie fi-căruia să se facă partaș la cultura națională unitară maghiară.“

Acesta este programul politice școlare a ministrului *Lukacs*. Program, pe care și-l mai întregesce și prin aceea, că pe viitor *calificațiunea învățătorilor va trece exclusiv în mâna statului*, ér în școlile poporale, în afară de studiul limbei maghiare, se va preda unguresce și geografia, istoria și constituția Ungariei.

Cine nu vede, că avem de a face éraš și o nouă lovitură cumplită, ce o pregătesc limbei și culturai popörelor nemaghiare cei-ce se laudă ađi, că au venit la cärmă cu gând de a face pace și rënduială în acésta nefericită țără?

Ce se petrece în Rusia.

De când a ajuns în fruntea noului guvern rusesc contele *Witte*, turburările și omorurile, cari se porniseră dintr'un capăt al imperiului rusesc până la celălalt, au început să se mai potölöscă și este speranță, că măsurilor energice luate de guvernul actual al Rusiei va succede să restabilească în curënd ordinea și liniștea în imperiu.

Nu e lucru ușor a suprima o revoltă atât de întinsă, cum e cea din Rusia, în care s'au deslănțuit în urma räsboiului ruso-japonez și a stărilor interne rusesci, atâtea patimi și nemulțumiri, cari nutrite de agitatori fără suflet și cu intențiuni ascunse, au luat dimensiuni atât de mari. Manifestul Țarului din 30 Octomvrie, prin care se acordă Rusiei o constituție întinsă, în loc să potölöscă mișcarea revoluționară, a provocat nouë turburări, cari s'au îndreptat indeosebă contra Evreilor și au fost puse la cale de cei cari își vedeau amenințate pozițiile lor prin reformele constituționale puse în vedere. Una din măsurile luate de *Witte* pentru restabilirea ordinii a fost destituirea mai multor guvernori de provincii și de orașe, precum în Odessa, Kiew etc., care au liniștit în mod simțitor populațiunea din aceste ținuturi.

Despre cele petrecute în Rusia în đilele din urmă, publicăm următöarele amănunte.

Vinerea trecută s'au revoltat o parte din marinarii orașului *Kronstadt*, incendiând mai multe edificii publice, precum arsenalul marinei, și jefuind locuințele orașenilor. Afându-se despre acésta revoltă, s'au trimis din Petersburg numëroșe trupe, cari ocupând orașul, au restabilit ordinea. Marinarii revoltați au fost arestați și tribunalul de räsboi a osindit 300 din ei la mörte. Turburarea a durat două đile, în

care timp au fost jefuite 200 locuințe. Marinarii au ucis vre-o 100 de persoane, ér räniti au fost peste 1000.

Din Petersburg vine scirea, că ađi se va publica un ordin aprobat de Țar pentru adjutanții-generalii trimiși în gubernămintele Cernigow, Saratow și Tambow spre a restabili ordinea. Acest ordin pune sub autoritatea înalților comandanți trupele și poliția, le sub-ordonază töte autoritățile guvernamentale și comunale, esceptându-se numai justiția. Le acordă dreptul de a aresta pe orice persoană ce li-s'ar părea suspectă pentru menținerea ordinii publice, le dă autorizațiunea de a închide întreprinderile comerciale și industriale, de a împiedeca apariția điarelor și de a lua töte măsurile necesare spre a asigura menținerea liniștei.

Conform dorinței Țarului exprimată prin manifestul din 30 Octomvrie de a se întinde dreptul electoral și la clasele lipsite până în prezent de acest drept, consiliul de miniștri elaborează actualmente legea relativă la stabilirea acestui scop. Alegerea pentru Duma imperiului va începe imediat după acésta.

Țiarul „*Az Ujság*“ publică în numărul de ieri povestirea primașului de lăutar *Danilă Mende* despre cele ce le-a vedut el în Kiew. Țiganul spune, că au fost omoriti și jefuiti nu numai Jidovii, ci și mulți creștini. Printre cei ce ațițau și îndemneau la omor și jaft, erau și ofițeri și polițiști. Țiganul spune, că era să-l omöre și pe densus, dér el s'a rescumpărat cu bani. Când a fugit din Kiew, a vedut mahalaua *Podol* aprinsă. Apröpe nici o casă n'a rămas întregă.

Ministrul român din Petersburg *Rosetti-Solescu* aflându-se în concediu la Bucuresci a fost interviewat de un jurnalist și a spus, că tulburările au fost puse la cale de aceia, cari fiind amenințați a-și pierde slujbele, au făcut störtări desperate spre a se menține și a nu rămâne pe drumuri. Mäsurile luate de *Witte*, spune *d-l Rosetti-Solescu*, sunt înțelepte și ordinea se va restabili în curënd inaugurându-se în Rusia era libertății.

„*Petesburger Zeitung*“, un țiar nemțesc, ce apare în capitala Rusiei spune lucruri de necredut despre obrăznicia jidovilor. Țiarul nemțesc se tânguesce, că jidovii au băgat gröză în locuitorii pacinici și după ce Țarul a dat manifestul de constituțiune, proletarii jidovii au fost aceia cari au dat lozincă și au împărțit manifeste, în cari spuneau, că acuma să nu se liniștescă poporul până n'om vedé monarchia rusescă trântită la pământ, și în locu ei ridicându-se republica federativă. În Petersburg au venit într'o diminéță doi jidovi tineri în prăvăliöra unui neamț, care ședea apröpe de cimter și se ocupă cu vinđarea și lucrarea de cruci pentru moriminte. Acești jidovi au invitat în ton obrăznic pe proprietar să închidă prăvălia. Neamțul i-a luat pe jidovi la palme și i-a isgonit din prăvălie. Dér a pățit-o sërăcul

FOILETONUL «GAZ. TRANS.»

Pribeგი.

(Novelă.)

— Urmare. —

Era o đi senină de Aprilie, frumoșă cum nu multe sunt în primăvară, și-apoi mai era și sərbătöre — și-apoi în đi de sərbătöre töte par schimbate.

De ici și de colo, din curți și din grădini, mai räsărea câte-un cređincios séu câte-o babă evlaviösă, care adusă de la spate, cu basmaua făcută sul pe un mănunchiü de flori, pășia a-gale, urcând cu greutate poteca, ce duce spre biserică.

Drumul cotesce de două-ori în stânga, și mai cotesce odată la hanul Chivului în drepta, și écă și biserică.

Ací, la pörta bisericii, credincioșii adunați de pe töte potecile satului, grui puri-grupuri, mai micí și mai mari, räsar de ici și de colo, îngrămădindu-se în ușa bisericii. Dér toți se uită numai la Irina

— vede ea bine. Și îi-e așa de greu să sufere căutăturile acelea furișate și risul și șöptele pline de rëntate ale acelor ce dau cu ochii de ea.

De bună sémă, că fetele din sat nu-i mai đie în dos decât „călugărița“. La töte privirile ea-și coböră ochii ca o vinovată. Dér ce-a făcut? Ce-a greșit și cui a putut să greșescă ea, ca să fie așa de oropsită?!

Acum, în mânia ei, era mai mult ca nici-odată hotărîtă de-a face așa cum îi spune gândul și inima și nici-decum pe placul strigöicei.

Au intrat în biserică. Irina s'a tras în fund la spatele tuturor. Se simțea mai bine, când scia că nici un ochiü rëntăcios n'o mai pöte mäsura. Ochii ei stăteau pironiți séu în pământ, séu înainte spre altar — și aici în liniștea asta mare, unde nu räsunau decât glasuri de rugăciuni întrerupte câte odată de tăcere adencă, când preotul făcea rugăciunea în șöptă, ea se simțea stăpână pe gândurile ei.

Iși uitase însă să se 'nchine, și acum

ii era tare greu s'o facă. De' bună sémă, că toți ochii aveau să se 'ntörcă spre ea și töte gurile aveau să se pornescă.

Să nu se 'nchine... asta nu se pöte. Și de ce nu s'ar inchina adecă? — Și s'a închinat.

Dér o sută de glasuri pare că s'au điau șoptind la spate. Pare că vede atâtea capete plecate unul spre altul. Obrăzi ei sunt îmbujorați de rușine; dér când din nou s'așază la locul ei, întinlesce tresărind ochii 'ngrijați și 'ntrebători ai lui Radu. Și e greu să-i întinlescă; nu pentru-că i-ar face cine scie ce rău, ci tocmai fiind-că-i pare öre-cum bine, îi e frică s'o bage asta lumea de sémă.

Da adecă ce-i decă se uită? Tréba e a lui, decă se uită.

Irina se uită înainte spre altar, unde trebuie să se uite orice credincios; ér decă Radu se mai uită câte-odată înapoi, apoi asta e tréba lui. Nu-l poți opri pe om să se uite prin biserică.

„Eu më uit înainte — judeca förte drept Irina — ér decă ei stă 'n fața mea,

nici el nu-i de vină, pentru-că äla e locul lui, ästa apoi e éraš locul meu, pe care l'am ținut de nu sciu câtă vreme“.

Când întinlesce însă ochii lui Radu ea se roșesce, plécă ochii 'n pământ și n'ar vré să-i mai întinlescă. Nu sciu cum în ochii lui e atâtea grijă astăđi; și din pricina asta îi e greu să-i sufere căutătura.

Irina nu pöte prinde nimic din vorbele de rugăciune. Gândurile ei sunt împărțite, ér ochii uđi de lacrimi. La liturghie, când totă lumea era ingenunchiată ea și-a pus capul în pământ, ér ochii ei nu mai puteau întilni acum nici o căutătură batjocuritoare. Și gândurile ei, fără să vré, începură ér a i-se aduna 'n cap, ce rënd deslegare.

La mănăstire? să fugă de lume? să nu mai vadă ömeni? Să nu-și mai vadă ea prietenele? Să nu mai vadă 'n viața ei horă și mereu să fugă de veselie? Asta era greu — și totuși a doua-đi era hotărît să fie.

Un gând ér o surprinse și buzele ei se strinseră tremurând.

ca în spre sëră au venit vr'o 50 de derbedei, în cea mai mare parte jidovi, și i-au devastat tótă prăvălia, spărgând tot ce le-venea în cale. Nu e de mirat — dicea toia nemțescă din Petersburg — că Rușii, cari mai țin la Țarul și la legea ortodoxă s'au revoltat de impertinența jidovilor cari se pôrtă, par-că ei ar fi stăpânii în Rusia, și le-au dat o lecție. Și curios, că foile jidovesci din tótă lumea strigă după arma-tă, să vie în apărarea lor, d'er mai nainte când greviștii se îndreptau contra Țarului și a creștinilor, protestau și cereau, ca soldații să nu tragă asupra greviștilor. Atât este de mare îndrăsnia agitatorilor evrei, în cât se pun înaintea patrolor, își bat joc de ofițeri și invită pe soldați să-și părăsescă drapelul.

Din Kronstadt se telegrafiază, că ceretarea contra marinarilor cari s'au revoltat e aproape să fie terminată. Cei vinovați vor fi condamnați la mörte. S'a pornit în-șe o mișcare, la care iau parte și câțiva preoți, spre a ruga pe țarul ca să-i ierte.

Din Petersburg se anunță, că în urma amnestiei, ce a dat Țarul, se va întor-ce și Vera Sassulici, femeia socialistă emi-grată, care înainte cu 28 ani a săvârșit un atentat asupra șefului poliției Trepow, ta-tăl generalului Trepow.

SCIRILE DILEI.

— 16 Noemvrie n.

Regele Spaniei la Viena. Regele Al-fons al Spaniei a sosit Lună la örele 10 dimineața cu tren special, în gara de nord a Vienei. La gară se aflau archiducii, generalii, primarul Vienei. O companie a regimentului patru cu musică și drapel aștepta spre a da onorurile militare. Împă-ratul a sosit la örele 9³/₄. Suveranul purta uniforma de mareșal austriac cu cordonul marelui crucei a ordinului „Carol III“. La örele 10 fix trenul regal sosi în gară. Musica înțonă imnul spaniol. Re-gele și împăratul s'au îmbrățișat în mai multe rânduri. Regele purta uniforma regi-mentelor de cavalerie spaniole. La 12³/₄ împăratul și regele s'au dus în trăsura la ambasada Spaniei, unde au luat dejunul și apoi s'au reintors la Hofburg. După amiazi, regele a făcut o preumblare pe străzile orașului și a fost pretutindeni salu-tat cu simpatie. După amiazi regele a primit corpul diplomatic și apoi o depu-țatieune a ofițerilor regimentului 38. D-l Emil Ghica, ministrul României, ca decan al corpului diplomatic, a prezentat pe di-plomați regelui. Sëra un prânz de gală s'a dat în onörea regelui.

Greve în tóte părțile. Cetitorii noștri ceiu, că marile turburări din Rusia, isbu-cite de curând și cari nici ađi încă n'au încetat pe deplin, s'au început cu o grevă pusă la cale de lucrătorii și funcționarii căilor ferate rusești. Nicî n'a încetat bine acöstă grevă, care era să provöce în unele orașe ale Rusiei o mare fómete, și étă că la începutul săptămănei trecut au declarat un fel de grevă numită »resistența pasivă«, și muncitorii și impiegății de la căile ferate austriece, cerënd urcarea lefurilor lor. Greva acösta a durat 6 zile și a pricinuit mari pagube, sosind tóte trenurile de măruri și victualii cu mari întârzieri. Ministeriul

căilor ferate austriece, temëndu-se de și mai mari pagube, s'a vëđut în fine nevoit a împlini partea cea mai mare a cererilor muncitorilor și cu ăiua de Marți obstruc-țiunea impiegăților a încetat atât pe liniile statului, cât și pe liniile particulare din Austria.

Acum sosesc din Paris scirea, că muncitorii din arsenalele militare ale Fran-ței s'au pus în grevă, cerënd urcarea le-fulor și reducerea timpului de muncă. Lu-crătorii din arsenalele orașelor Rochefort, Brest, Lorient, Cherbourg și Toulon au votat Marți greva generală și în întruniri numeroșe au provocat pe toți lucrătorii, să se alieze cu ei. Guvernul frances e ho-tărît să suprive cu cele mai severe mësuri acöstă grevă, care primejduesce sigu-ritatea statului și e decis a șterge din con-trolele statului pe toți lucrătorii greviști.

Grecii continuă cu incendiurile și omu-rurile contra Românilor. Bandele grecesci din Macedonia, în loc să slăbescă cu ne-legiurile lor contra poporațiunei române din Macedonia, continuă meseria lor de incendiari și ucigași. Din orașul macedo-nean Grebena se telegrafiază, că bandiții Greci au dat foc Vinerea trecută locuin-țelor și școlei Românilor din Abella și au ucis pe Românii N. Petcu și Mitacu, ér Duminecă au ucis pe alți doi Români din comuna Crupișta. În fața acestor nemai-pomenite fărâdelegi, un număr mai mare de Greci, cari locuiesc în Bucuresci au dec-is a ținé în ăiua de 17 Noemvrie st. v. un mare meeting în Bucuresci, ca să prote-steze și ei contra fărâdelegilor bandelor grecesci din Macedonia și în contra gu-vernului grec din Atena, care a rupt re-lațiunile diplomatice cu România. În în-țelesul acesta Grecii din România vor pu-blica și un prost.

Sesiunea statului catolic din Ardeal se începe astăzi în Cluși. Secretarul stat-ului, Ștefan Pall, a publicat și de astă-dată, ca în fie-care an, un raport detaiat despre mișcarea economică a statului, despre fondurile catolice, despre mișcarea personalului, despre biserici și școli, des-pre zidiri etc. așa că fie-care credincios pöte vedé ca într'o oglindă starea diece-sei catolice din Ardeal. Din fondul religi-onar s'a dat diecesei pentru zidiri și re-parături de biserici și case parochiale suma de 69.105 coröne, d'er ceea ce este mai interesant în raport, se arată cu de-amănuntul, câți bani a contribuit episcop-ul contele Mailath din punza sa pentru scopuri bisericesci și filantropice. Suma dată de episcopul Mailath se urcă la 118.045 cor. 75 bani (de la 1 Oct. 1904—30 Sept. 1905.) Bani acöștia i-a dat pen-tru zidirea de biserici, altare, case paro-chiale, acoperirea de datorii de ale paro-chiilor, reparaturi, misiuni, garduri pentru grădin parochiale, chirie pentru capela din Tușnad, cumpărare de odăjdii și vase, stipendii, salare de profesöre la mănăstie-rea din Sibiu, congrua, ajutorarea canto-rilor, pensuni preoțesci și în sfirșit a dat 600 coröne pentru-ca în Homorod-Remete să i-se zidescă cantorului o șură.

O servitore arsă de viuă. Nu putem în de-ajuns atrage atențiunea cetitori-lor asur-a nenorocirilor, ce se pot întâm-pla cu lămpile de petrol. În fie-care an trebuie să înregistram de câteva ori ca-tastrofe provenite din cauza neăgărei de sêmă cu manipularea petrolului. Săptêmă-nile trecute, ni-se scrie, în Letca unui Român i-a ars casa până în pământ și în

casă și doi copilași din cauza, că a es-podat petrolul din lămpă, ér acum Dumine-că sëra o servitore de ungur cu nu-mele Nagy Eszter, care era în serviciu la d-l Meschendorfer, strada Castelului, Bra-șov, răsturnând lămpa, petrolul a luat foc aprinđend și hainele fetei. Nenorocita fată fugea cu hainele aprinse pe trepte în sus și în jos, scoțënd țipete desperate, până ce au venit ömeni cu ăoluri și apă în a-utor. Era însă prea târziu Tot corpul era o rană. Fata a fost transportată la spital, unde a murit Miercuri după amiazi în chi-nurile cele mai grozave.

În comitatul Coșocnei s'a adus un re-gulament conform căruia casele ce se vor construi de acum înainte în comunele ru-rale, să nu se mai acopere cu paie sêu trestie, ci numai cu șindilă. În comuna Apahida s'au construit totuși nisce case acoperite cu paie, contra regulamentului. Fisolgăbirăul a dat atunci ordin, ca acele case să fie dărimate, ceea-ce a provocat nemulțămire mare în popor. După cum ce-tim într'o fôte maghiară, locuitorii au trim-is o deputație la viceșpanul Dózsa, ru-gându-l să le mai dea amănare până la primăvară, pe când vor puté să se aducă numitele case în conformitate cu regula-mentul.

— Aici s'ar pute observa, că rivna ad-ministrației este frumösă, când năzuesc într'acolo, ca să se construiescă de acum înainte case, cari să fie și mai plăcute la înfățișare și mai asigurate contra primej-diei focului. Decât că onorata administ-rație ar trebui să țină sêmă de și de sëră-cia ömenilor și să nu zorescă cu vreme fără vreme lucruri pe cari bieții ömeni nu pot să le împlinescă. Chemarea ade-vărată a administrației ar fi, ce e drept, să promoveze înaintarea economică a popo-rului și îndrumarea locuitorilor la diferite isvöre și metode prin cari să se pötă îm-bogăți. Când poporul a ajuns la stare bună, se pöte cere să-și facă case mai europene-sci, decât până acuma. D'er când popo-rul sërăcesce pe ăi ce merge, când öme-nii ne mai putënd suporta sarcinile au în-ceput să emigreze, ér administrației în loc să deschidă isvöre economice îi sbărnaie prin minte numai politica nefastă a ma-ghiarisării, — ni-se pare că regulamentele cu șindilirea caselor și amenințarea cu dărîmarea, este o curată șicană.

Scrie personală. Afiam că d-l Victor Popu candidatul de notar p. r. și fost con-ducător al cancelariei d-lui notar public Petru Nemeș, va pleca dillele acestea în străinătate pentru a face o cură mai îndelun-gată. — Ca substituit permanent de notar p. r. a intrat cu ăiua de ađi în numita cancelarie d-l Dr. Kozma Endre, fost con-ducător al cancelariei repausatului notar Schnell.

Călătoria de studii a d-lui Iorga. D-l profesor universitar N. Iorga, însoțit de d-na, a făcut o călătorie mai lungă prin Ardeal, Maramureș, Sătmar, Bihor și Ba-nat, culegënd pretutindenea date istorice, mai ales pe la biserici. La 2 Noemvrie a fost, după cum ni-se scrie, pe valea Some-șului în comuna Letca, însoțit de marelui proprietar de mine Alexe Pocol, născut în acöstă comună. D-l Iorga a aflat că bise-rica cea négră din Letca este de 365 ani, prin urmare a fost clădită la 1540, ceea-ce pentru o biserică de lemn este o vechime destul de considerabilă.

S'au găsit banii furăți dela percepția din Zălău. Mai anul trecut s'a spart cassa

de fier dela percepția fiscală din orașul Zălău (Sêlagiu). Foile scriau, că s'a desco-perit o bandă înțrэгă de jidovi, cari au făcut acea spargere și altele multe, banii furăți însă nu s'au găsit. Dillele acestea, fă-cându-se în Hamburg cercetare printre pasagerii vaporului »Pennsylvania«, care era tocmai să plece la Newyork, la jupănul Ignat Niederberger s'au găsit hârții de valöre în preț de 138,000 coröne. După numerile hârțiilor, poliția din Viena a constatat, că sunt hârțiile furate din Zălău. Jupănul a fost arestat.

Un înșelător isteț. Adecă și istețimea ține numai până la o vreme, căci povestea cu ulciorul tot e adevărată. Förte isteț a fost și Sandor Simon din Sătmar până mai eră-ălaltăeri, când i-s'au descoperit pot-logăriile. Acest jupănaș umbla prin orașe și se ducea pe la domni și cu diferite minciuni scia să le scötă sume de bani. El se dedea ca student în drept și dicea că e fiul unui căpitan de husari, care s'a împușcat. Și auzind sörtea tristă, la care a ajuns fiul căpitanului, rămas örtan, domni se înduioșau și îi dădeau câte 5—10 fl. Simon a fost demascat în orașul Timișóra, cu tóte că tocmai aici și-a iscödit povestea cea mai frumösă. El spunea, că a fost stu-dent la academia din Oradea, unde i-s'a întâmplat o nenorocire. A fost mușcat adecă de un căne turbat și acesta l'a sgu-duit atât de tare în sufletul său, încât și-a perdut mințile și a trebuit să stea 2 ani într'o casă de nebuni. Acum i-a ordonat medicul să se ducă la Karlsbad, ca să se tămăduiescă pe deplin, d'er îi mai trebuie 70 coröne, ca să facă călătoria... Sandor Simon a fost arestat și făcându-i-se per-chisiție s'a găsit la el scrisori de reco-mandație dela comandantul de corp Probst din Sibiu, dela fișpanul Kramolin din Nitra, dela viceșpanul Aradului etc.

Demonstrațiuni politice studentesce în Galiția. Din Lemberg se telegrafiază, că Marți sëra studenții universității, tehnicii și lucrătorii au încercat să facă demon-stratiuni în fața consulatelor rus și ger-man. Poliția a fost atacată cu pietri. S'au tras mai multe focuri de revolver. Poliția abia a putut împrăștia cu sabia pe manifes-tanți. Mai mulți studenți și câți-va agenți de poliție au fost răniți.

De la frații din America. Ni-se scrie din Pittsburg cu data 28 Octomvrie: Reu-niunea Română de ajutorare din Homeas-tead s'a ținut adunarea generală, la care după statutele Reuniunii, vechiul comitet vrënd nevrend trebuie să-și dea demisia, ceea-ce a și urmat. Adunarea a ales următorul comitet: Ioan Manciuc, președinte, Silviu Nicöră vicepreș., Alexandru Bucur și Ion Varga, secretari, Vasile Bozoșan, cassier. Membrii: Ioan Onc Varga, Vi-cente Savu, Ioan Hașiegan, Gligore Bar-tuși, Ilie Märtin, Ioan Dejan, Daniel Sibi-ian, Ilie Rădulescu (suplent), Daniel Ni-cöră, Ion Bozoșan (inspector), George Măr-tin, Nicolae Milea (sergent de arme), Ni-colae Crețu, (portar). În direcțiune au ră-mas tot cei vechi: Ilie Märtin, Ion Man-ciu, Silviu Nicöră.

Un nou gen de pungășie. E cât-va timp de când în Bucuresci s'au pripășit câte-va fete, între 15 și 12 ani, cari sub pretextul că voiesc să între în serviciu pe la diferitele case din capitală, fură de stîng pământul ori-ce le cade în mână. Etă cum procedeză ele: Afă că într'o casă, — în care sunt de mai înainte sigure, că vor găsi ceva de furat, — e nevöe de o ser-

Din tóte însă un gând limpede se desface: Până mâne ea trebuie să mai vorbescă odată cu Radu. D'er cum și când?

Liturgia era isprăvită. Lumea se ridicase și cea din urmă, se ridică și, Irina, par-că speriată dintr'un vis, și éráși întilni ochii îngrijorați ai lui Radu, éráși căută-tura furișă și réutaciösă a celor dimprejur.

La sfirșitul slujbei Irina s'a miruit și ea în urma tuturor fetelor.

Dinu și vitrega au așteptat ce au așteptat afară, ca să iösă, și pe urmă au plecat. Irina a rămas să vie mai în urmă cu Sorica Baciului, — o fată cum se cade, cu care ea în tot-déuna se avea bine. Nu-i vorba, că nici cu celelalte nu se avea réu, d'er acum, de când lumea o scia așa cum se svonea că o să fie, îi era greu ei ca să le mai vorbescă. I-se përa tótă lumea schimbată.

Căutătura fetelor nu-i mai përa ca înainte și îi era tare gröză, când se gân-dea că trebuie să se 'ntilnescă cu ele după amiazi la horă, unde erau la largul lor, unde fie-care spune ce-i vine și unde lu-

mea e venită să se veseliescă în orî-ce chip. Cu tóte acestea la horă trebuia să se ducă, chiar fără voia vitregei, pentru-că așa rămăsese vorba de cu sëră, și ea cu Radu trebuia să vorbescă. Chiar cu So-rica de altfel puține vorbe a schimbat: „Viă la horă?“ — „Viü“. „Ai isprăvit ia?“ — Ba mai am — și alte d'alde astea.

După-ce trecură de crășmă, se des-părțiră. Aici, în drépta, era casa Sorichii, și Irina porni singură înainte.

Aerul liniștit, récoros și plin de mi-resmele florilor primăvărătice te 'nvioréză și din cea mai adëncă întristare te chiamă la veselie. În frământarea gândurilor ce-o cuprinsesă, Irina, oprindu-se pe loc, avea căutătura omului, care a hotărît ceva. O porni apoi înainte. La o aruncătură de piétră, pe stânga, unde drumul face o cotitură, o potecă se desface, rétacind peste o vâlcea prin nisce grădinii. Astă-i drum drept. Acolo la desfacerea potecii, jos după gard se vedea o umbră, o um-bră care se mișca, se scula, o umbră, care përa a pândi ceva.

Inima Irinei începü să svienescă... De ce? Nu tot voia să vorbescă astăđi cu el? Irinei îi përa bine, pe de o parte, că de voie de nevoie trebuia să vorbescă. Așa-d'er nu mai avea trebuință să mérgă la horă. Cu tóte acestea ar fi vrut, ca Radu să fie o nălucă, ar fi vrut ca pașil să-i fie fără spor; ah! cum ar fi vrut ea, ca umbra aceea din dosul gardului să se 'ndepărteze, să fugă mereu, d'er mereu să fugă. Unde însă? Până unde să fugă?

În inima ei însă Irina simte dorul de a isprăvi, de a vorbi ceva cu el, și decă chipul lui s'ar depărta dinaintea ochilor ei, atunci ea n'ar puté crede că e nălucă.

Da, bine a făcut Radu, că-i ține calea. Totuși par-că îi vine să stea să se mai gândescă. Ce să gândescă?!

Caută ea cu grijă împrejur. Nu se aude nimeni, d'er totuși trebuie să-i vadă cine-va pe ei, măcar din pământ. Câți or fi însă în urmă, cari acum au să s'arate la cotitură!

Un fior îi străbătü tot trupul. Era în dreptul lui.

— Incöce, Irino!

Ea 'nțelegea bine ce dicea Radu, și cu tóte acestea îi venea greu să înțelegă. Se mai uită odată prin prejur și cu pași mérunți se apropié de spătura gardului.

Asta era Radu. Pe fața lui puteai ceti acum frământarea gândurilor și përa omul, care a hotărît ceva și vrea să iasă la un sfirșit. — Apoi s'a isprăvit, Radule! — o rupse Irina de odată, înecându-i-se vorbele. Trebuie să merg!

Multe îi mai spuse ea, plângënd, din câte avea să-i spuie.

— ...Pe nimeni nu mai am să mă ocrotescă!

În vreme ce ea plângea cu hohot, Radu strîngea din fălci cu mânie; ochii lui, pironiți, se umeđiră, ér buzele lui tremurau de mânia și de mila ce l'au cuprins.

— Cât a fost Ion acasă — urmă Irina — mă simțiam și eu acasă; d'er de când s'a dus el, sunt streină.

Radu se simțea pierdut. Ce să facă?

Irina cu cât îl vedea mai nehotărît, cu atât mai desnăđjduitplângea.

ytore. Frumusele, curate și deștepte cum sunt, ele se prezintă și sunt repede angajate. Zelul cu care muncesc, le fac imediat iubite și lasate în voia lor. Lor însă nici nu le trebuie mai mult. Pândesc ocașunea favorabilă, pun mâna pe bijuterii, bani, sau alte obiecte de valoare ce le sunt la îndemână și se fac nevedute. E nemărginită seria de furturi săvârșite de aceste fete. Șefa lor este o tină și frumoasă fată, în vârstă de 15 ani, anume Elena Dumitrescu, disă și Georgescu. Ea are ochi mici, căprui; părul castaniu, fața smedă, bărbia ascuțită, fruntea, nasul și gura potrivite. E fiica naturală a femeii Nega Dumitrescu, din com. Grădiștea jud. Vlașca. E fugită de mult de acasă și n'are acum nici un domiciliu. Ea e deținută la arestul poliției și are la activ o sumedenie de furturi.

Un metropolit grec atacat de o bandă bulgară. Din Constantinopol se telegrafiază, că cu tot avertismentul dat metropolitului grec din Monastir de a nu visita satele diecesei sale, mitropolitul a plecat Sâmbăta trecută spre a se duce la o mănăstire, însoțit fiind de un funcționar al consulatului grec. Sosind în satul Dragaș, la sud de Monastir, mitropolitul a fost atacat de o bandă bulgară în casa unde trăsesse. Casa a fost incunjurată și bombardată. Un detașament de soldați sosit la fața locului a isgonit pe bulgari, cari perdură 5 uciși, dintre cari șeful bandei. *Omenii din suita metropolitului au fost uciși, kavasul său și un soldat au fost răniți.*

Fomete mare în Japonia. Ziarul engles „Daily Telegraph” află din Tokio, că reprezentantul ziarului „Djidji Gimpac” re-lntors dintr-o călătorie în țară, declară că peste 1 milion de omenii sufer de fomete. Țeranii mănâncă carne de cal, își vând copiii și emigrăză în mare număr.

Căți vor fi executați la Kronstadt. La Kronstadt (Rusia), consiliul de război lucrează cu mare severitate. Ori-cine e dovedit, că a luat parte activă la turburări, e osândit la moarte prin împușcare. Pionierii sapă morminte dincolo de întăriturile orașului pentru executați. Numărul soldaților și matoșilor, cari vor fi executați, se va ridica probabil la vre-o 600. Consiliul a primit ordin să procedeze energic contra elementelor nesigure din garnisoă.

Declarațiile unui mare duce rus. În interviul unui redactor de la „Echo de Paris” cu marele duce rus *Ciril* acesta a zis: „Acum sunt exilat, însă mă bucur încă de multe simpatii în Rusia. La început Țarul îmi retrăsese și titlul de mare duce, însă a trebuit să mi-l inapoieze, căci o așa retragere, după lege, nu se poate face decât prin hotărârea unanimă a consiliului de familie. Acum însă nu mai am nici o funcție și cu toate rugămintele părinților mei am fost și exilat”. În privința situației din Rusia, marele duce a zis: „Evenimentele de aici sunt urmarea logică a greșelilor guvernului. Tatăl meu, marele duce Vladimir, a demisionat din cauză că nu mai voia să ia asupra-și nici o sarcină de încredere, în vreme ce eu sunt exilat, și deosebit de asta, densul sufer de nervi. Witte va forma acum cabinetul, însă ar fi fost mai bine ca să nu se acorde constituția în timpul turburărilor. Țarul nu are simpatie pentru Witte, însă l'a chemat la putere din cauză, că e aici singurul om care poate să domine situația.”

Expoziția contesei Varinkov. Atragem atențiunea publicului asupra expoziției de

tablourii a contesei Varinkov (Villa Kertsck etajul I nr. 6) care va sta deschisă încă până Sâmbăta. Tablourile se vând cu prețurile cele mai ieftine.

Da ori ba?

Când am vorbit de dușmănia diavolească ce o nutresc contra foiei noastre cei de la „Poporul Român” din Budapesta și dela „Tribuna” din Arad, am zis încă prea puțin: „ca la noi la nimeni”. Iți stă mîntea în loc, vedînd tactica lașă și mișelăscă cu care se ațîță în colónele acestor foi în contra „Gazetei Transilvaniei”. Și pentru ce? Săvîrșit'a țiarul nostru vre-o crimă, dat'am mîna cu adversarii neamului, vîndut-am un drept al națiunii române sau că am făcut vre-o necinste neamului românesc?

Nici pomenire. Bunii frați, cari ar vrea să ne sôrbă într'o lingură de apă, decă ar pute, nu sunt în stare a ne învinui cu alta, decăt că am criticat purtarea dragilor lor deputați și în deosebi am dojenit pe presidentul lor Dr. Teodor Mihali, că în dietă și față cu adversarii neamului nostru nu s'au purtat cum pretindea datoria lor națională românescă și în loc să fi apărat stégul nostru național cu bărbăție și demnitate, l'au mînjit și l'au umilit.

Dér să-i lăsăm să vorbescă ei, căci în vorba și cugetarea omului se reoglindesc sufletul lui. În „Tribuna” din Arad și „Poporul Român” din Budapesta dela 11 Nov. st. n. s'a publicat următoarea împărtășire trimisă din Solnoc-Dăbăca de cătră un „Someșan” cu fierea spartă, pe care îl arde la inimă să vadă „Gazeta” fără de abonați. Eță cum sună, după „Tribuna”, această corespondență intitulată „Din isprăvile Disidenților”.

„Un cas, pe cât de revoltător, pe atât de caracteristic pentru efectele, ce le produce țînuta condamnabilă a „Gazetei disidenților”, mă simt dator să vi-l comunic. Servescă-le disidenților noștri drept advertisement.

În comuna Lemni (Lemény) din comitatul Solnoc-Doboca s'a întimplat, că în una din Duminecele trecute, notarul Hossu de origine român, adunând pe omenii din sat le-a citit părți din articolii veninoși, ce i-a publicat „Gazeta disidenților”, la adresa presidentului deputaților noștri naționali, d-l Dr. Teodor Mihali.

Omenii, cari cu înaltă încredere și sinceră dragoste țîn la deputatul lor, care este fiu de țeran din Chior și care are un trecut politic neprihănit, plin de înălțătore muncă națională, ascultând bîrfelele „Gazetei disidenților” și-au dat samă, că Hossu, cortesul lui Simó cel bătut la alegere, condus de gânduri necurate le cetesce minciunile spurcate ale „Gazetei disidenților.”

Omul e ca foia, ce o cetesce, foia ca omul. Succesul cel mai mare, ce l'a ajuns „Gazeta disid.” este de sigur faptul, ce se svonesce pe la noi, că Simó Béla cel că-

đut față de iubitul și stimatul nostru deputat Dr. T. Mihali, a abonat pe numele unui servitor român al său, numărul de Dumineca al țiarului disident din Brașov, pentru a-și promova cu ajutorul celor scrise în ea în contra deputaților noștri interesele sale politice maghiare prin infectarea poporului.

Acésta nu-i va succede, căci noi suntem mândri de deputatul nostru, și, precum și pe timpul alegerilor nu ne-a putut sparge rîndurile nici corumperea, nici amenințările tovrășiei lui Simó cu guvernul, astfel nici în viitor nu ne va putea sguđui încrederea și alipirea noastră față de venerata persoană a deputatului nostru, nici intrigile și atacurile alianței lui Simó cu „Gazeta disidenților.”

Ar fi bine d-l Simó, să ne abonezi fiesce-căruia câte o gazetă, c'apoi te vom vedea ađi-măne, sêrac!

Ori și care om cu judecată vede din cele de mai sus apucătura mișelăscă, care vrea să ne înfățișeze pe noi cei dela „Gazeta” ca *aliații lui Simo Bela*, deputat căđut față cu Dr. Mihali.

Așa vrea Dr. Mihali să-și păstreze „înaltă încredere și sincera dragoste” a alegătorilor săi, clevetind foia noastră fără de nici un temei, în loc de a-se îndrepta, de a-și recunoșce greșala și de a păși pe cărarea adevăratului naționalism românesc.

Alegătorii români din Solnoc-Dobăca, țeranii cari i-au dat încrederea lor, ca fiu de țeran din Chioar, nu de aceea l'au ales pe Dr. Mihali, ca să se faca apărătorul și slugoiul sistemului de asuprire al „națiunii unitare”, ci ca să lucre pentru mîntuirea lor de acésta asuprire.

Ce crede ôre Teodor Mihali, deputat, avocat și director de bancă, că în comitatul lui, în Solnoc-Dobăca, unde se află o inteligență atât de numerosă și frumoasă română, omenii cu pricepere și cu bune sentimente naționale, nu s'ar fi găsit nici unul, care chiar înainte de a fi citit „minciunile spurcate” ale „Gazetei disidenților”, a trebuit să rămână uimit de borobôța ce a făcut' o iubitul și stimatul deputat, când a gîngănit în fața dietei, că *decă legile cer ca să învățăm unguresc, n'avem decăt să ne supunem*. Prea rea părere are Mihali despre omenii săi, prea mult se încrede în „trecutul său politic neprihănit”, și merge prea departe cu cutezarea lui, voind să și-l apere înaintea alegătorilor săi prin inegrirea și ponegrirea trecutului neprihănit al „Gazetei Transilvaniei”.

Vedem cu îngrijire, că lui Teodor Mihali prea i-s'a suit la cap deputăția și presidenția.

Ar fi trebuit să se ferescă ca de dracul fiul de țeran din Chioar, de a aminti tocmai acum comuna Lemni. Și de cumva preținșii lui

prietini l'au băgat în acésta intrigă lașe și mișelăscă cu Lemniul, rêu serviciu i-au făcut.

Și eță de ce. Comuna românescă Lemni s'a făcut vestită prin aceea, că a căpătat școlă de stat maghiară. E lucru trist și dureros acesta, dér s'a mai întemplat și se va mai întempla, până ce nu vom scăpa de urgia volnicilor maghiarisatorilor. Ceea-ce însă nu s'a mai întemplat și ceea-ce prin urmare trebuie să fie indoit de trist și dureros, este întimplarea dela Lemni (mult mai importantă decăt aceea că un notarăș ar fi cetit ceva din „Gazeta” țeranilor de acolo), întemplarea ce se susține că s'ar fi petrecut aevea: că un fiu de țeran din Chior cu un „trecut național neprihănit” și „plin de înălțătore muncă națională”, om cu vađă și cu avere frumoasă din comitatul acela, a fost care a stăruit pe lângă țeranii români din Lemni să ceră școlă de stat, pentru-că, cum se țice, ar fi avut interes să-și vîndă cu preț bun o hurbă de casă a sa din Lemni spre a-se aseđa acolo școlă de stat.

Acest lucru s'a întimplat înainte cu vr'o doi ani și omul care a umblat pe la Români din Lemni, spre a-i îndemna să-și părăsescă școlă confesională românescă și să ceră școlă de stat ungurescă, a fost, după cum ni-s'a comunicat din mai multe părți, însuși Dr. Teodor Mihali.

Nu voiam să credem. Ni se părea, prea mult așa ceva și încă tocmai dela un om din popor, care se laudă și pune pe alții să-l laude pentru „trecutul său politic neprihănit, plin de înălțătore muncă națională!”

Am tăcut până acuma, deôrece eram în drept să așteptăm, ca Dr. Teodor Mihali, ađi presidentul deputaților activiști, să găsescă singur de cuviință a lămurii acésta afacere.

Tot ce am putut face și am trebuit să facem, ca Români cinstiți și publiciști consciențioși, a fost, că l'am provocat să răspundă și să dea lămuriri la afirmările pozitive, ce le-a făcut în luna lui Mai a. c. țiarul „Budapesti Hirlap” cu privire la afacerea dela Lemni.

A susținut adecă numita foie maghiară, că deputații români activiști „au fost siliți să recunoșcă înainte de tóte, că cunoscerea limbii maghiare e necesară și folositoare patriei acésta”. De aici apoi a judecat foia ungurescă, că amintiiților deputați „le lipsesce mult sinceritatea morală a atacului și a agitațiunii contra învățării limbii maghiare”. Apoi „Bud. Hirlap” a zis din cuvînt în cuvînt:

„Teodor Mihali știe mai bine de cât ori-cine, că înființarea de școlă de stat adese-ori și în comună curat românescă

De-odată însă Radu, rușinat par'că de slăbiciunea lui, priuse hotărît mîna fetei. — M'ascuți tu pe mine, Irino?! Irina se uită cu grijă 'u ochii lui, cari mai mult proniciau, decăt întrebau. — Te-ascult — țise ea cu gura pe jumătate.

O trase de mîna după el și amîndoi, coborînd pe potecă, se pierdură printre pomî. Radu spunea mereu, făcînd semne cu mîna: apoi se opri în fața ei, și cu ochii aprinși de hotărîrea gîndului, care-l stăpînea, îi șopti ceva pripit cu buzele tremurînde.

Irina numai odată a țis ceva; și încă odată, când s'au despărțit.

Radu s'a 'ntors grăbit înapoi, ér ea, după-ce s'a mai uitat odată cu ochii plini

de lacrimi după el, o porni înainte pe potecă, apăsînd cu mîna pe inimă, care se sbătea cu putere. Pierdută 'n gînduri, căcînd în gropi și împiedecîndu-se 'n mers, fără să știe cum și când, ieșise 'n drum. Se șterse oftînd la ochi și luă drumul la vale spre casă.

Ochii Irinei erau acum ochii omului, care a hotărît ceva greu, fără să-și potă schimba cu nici un preț hotărîrea. Acum alt șivoiu de gînduri o stăpîneau și de multe ori rămănea ca o stană cu ochii pironiți în gol.

Așa a trecut tótă țiaua și nimeni din ai casei n'a mai întreat-o, că ce țice și ce face. Așa a trecut și după-amiada și Irinei îi părea că prea repede trecuse, cu tóte-că, pe de altă parte, ar fi vrut să

trecă cât mai repede. Ar fi vrut ea să aibă vreme să se mai gîndescă. Ce să mai gîndescă? Ceea-ce a gîndit erî și ađi tótă țiaua.

Vitrega era liniștită cu hotărîrea ce luase. Ca de-un lucru isprăvit, ea n'a mai vorbit nimic. Era mulțămită 'n sufletul ei, când vedea, că fata nu mai țice nimic și că fără să-i mai țică, ea-și strîngea lucrurile ce-i trebuiau la drum.

Dinu se bucura și el tare, că fata și-a venit în ori, se bucura, dér când se gîndea la ceea-ce făcuse în sêra trecută, îl prindea o muștrare grea și o mare milă pentru copilul, pe care trebuia să-l depărteze din casă.

Irina nu mai auđia de la el, decăt vorbe blînde. Se simția așa de slab căte

odată bêtărînul, că-i venia să-i ceră iertare fetei. Irina însă tot tristă și nemîngăiată era în sufletul ei. Dinu o vedea asta, dér nu țicea nimic, căci vedea el, că asta era o durere, pe care el n'o putea lecu.

Vorbele blînde ale tatălui său Irinei însă nu-i făceau bine, ba chiar o nelinișteau, și ca o vinovată se feria de nemierdările lui și rămănea mută cu ochii 'n pămînt la ori-ce vorbă. Era ceva greu pe sufletul ei, greu de tot, și se simția neputinciosă, ér cu cât nóptea se apropia, ca atât i-se mărea grija.

Trupul tot par'că i era cuprins de o vâpaie, care-i seca sufletul și-i umezea ochii. Buzele ei bolborosiau un gînd de rugăciune, de îndurare și de blêstem; e tîrziu de tot, când mîntea ei se ostenise

Cei mai excelenți profesori și mediei îl recomandă ca remediu cu efect contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de respirație, precum: bronchită cronică, tusă convulsivă, și mai ales este recomandat Convalescentilor după influență. — Sirolinul promovă apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegmă și face se încetăze asudarea de nópțe. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia se capăță în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca fie-care sticlă să fie provăđută cu firma de mai jos

Sirolin

F. Hoffmann-La Roche & Co. fabrică chimică Basel (Șvițera.)

este așa de mult o necesitate publică și un interes al poporului, în cât chiar și un conducător de partid politic atât de rezoluțiv cum e dânsul, crede de cuviință a interveni la autoritățile statului pentru înființarea unei asemenea școli.

Va să dăcă diarul unguresc, în care scrie cunoscutul adversar al nostru Jancsó Benedek, a acusat direct pe Teodor Mihali, că a intervenit la autoritățile statului pentru înființarea unei școli de stat într-o comună curat românească.

A trebuit, firesce, acela care a stăruit pentru școala de stat din Lemniu, să dobândească deopotrivă și învoirea locuitorilor comunei și a autorităților statului.

Noi am dis, în fața celor susținute cu atâta tărie de oătră fôia ungurescă, și încă de repetite ori despre Dr. Mihali, că acesta e dator să dea o lămurire cât mai grabnică.

După ce vedem acum, că Mihali cu ai săi ne atacă și ne declară de trădători ai cauzelor românești, fiind-că țărânilor din Lemniu li-se cetesce numărul poporal al „Gazetei“, venim ai reaminti lui Teodor Mihali ceea-ce i-am cerut în luna lui Maiu, să nu lase asupra-și grăua bănuială, ce a ridicat-o contra lui amintita fôie maghiară. Căci de ar fi numai pe jumătate adevărat ceea ce susține „B. H.“ față cu dânsul, atunci el și-ar fi pierdut pentru tot-d'auna ori-ce pretenziune la încrederea și sincera dragoste a alegătorilor săi.

După o jumătate de an și după cele petrecute de atunci, cari din partea lui Mihali ni-au atras dușmănia lui de mörte, credem a nu fi de ajuns numai o simplă reamintire, ci în numele cinstei noastre naționale îl provocăm și somăm pe Dr. Teodor Mihali, să declare în publicitate cu subscrierea sa în ori-ce fôie românească, dacă este adevărat séu nu, că dânsul, Dr. Teodor Mihali, avocat în Deșiu, a stăruit pe lângă Românii din Lemniu și pe lângă autoritățile unguresci, ca să se înființeze în această comună curat românească o școlă de stat maghiară?

Da, ori ba?

Expoziția de pöme din Mercurea.

Sibiü, 4 Nov. n.

Dilele de 26—30 Oct. n. c. se numără între zilele memorabile din viața poporațiunei române din orașul Mercurea și jur, căci în aceste zile s'a ținut aici o frumoasă expoziție de pöme împreunată cu alte festivități.

Comitetul aranjator local, instituit încă din vară, în frunte cu protopresbiterul nostru Avram Pëcurariu, și-a împlinit datorința cu vîrf și îndesat. Ideea de a ține din privilegiul expoziției conferența învățătorescă și cea preoțescă, sfințirea

frumosului edificiu școlar, sinodul protopresbiteral, concertul corpului învățătoresc, reprezentația de diletanți și petrecerea cu joc, — a fost una din cele mai fericite.

Conferențele și sinodul protopopesesc au fost conduse cu tact și recunoscut de părintele protopop Avr. Pëcurariu. Hotăririle luate și cestiunile desbătute în aceste corporațiuni mature au să fie bogate în urmările lor. Actul pompos al sfințirii școlei, condus de părintele asesor consistorial Dr. Ilie Cristea cu o mare asistență de preoți, a fost o sêrbătoare de prea mărire și de mulțumită cătră atotputernicul Dumnezeu, ocrotitorul nêmului românesc. Cuvântul ocașional rostit de părintele Cristea a mișcat profund pe cei prezenți. La sêrbare au asistat, pe lângă preoțimea și învățătorimea noastră, prim-preotul Mangesius, preotul rom. cat. și cel ev. luth., notarul Finger, funcționarii judecătorei ceruale, ai preturei și ai comunei.

Terminat actul sfințirii, publicul asistent s'a prezentat în frumos și cu mult gust aranjata expoziție de pöme, ce ne-a convins încă odată despre multul gust și dibăcia femeii române. D-nelor române din Mercurea, și între acestea d-nei Agnes Dr. Măcelariu și Agapia Vulc, li-se revine meritul pentru frumosul aranjament.

Vice-presidential Reuniunei, d-l Ioan Chirca (Sêliște), asistat de membrii comitetului Dr. P. Șpan, Emil Verzariu, I. Popescu (Sibieli) și de secretarul Vic. Tordășanu, urecă tribuna improvisată, spunând că a fost încredințat cu conducerea acestei frumoșe expoziții, pe care o califică una dintre cele mai reușite și instructive și aduce sincere mulțămite tuturor, cari cu căldură au îmbrățișat ideia aranjării expoziției. Apreciază importanța culturii pomilor și valorisarea pömelor, ca un nou și bogat izvor de venit, și declară expoziția deschisă.

Asupra expoziției vă trimit următoarele amănunte: Ea a avut peste 100 exponenți, din apröpe toate comunele din cercul pretorial al Mercurei. Expoziția ne-a dat între altele dovada, că cultura pömelor în comitatul nostru se găsește în înflorire. Soiuri alese de mere și pere află priincios teren până și la înălțimile comunei Poiana și Jina. Decile de soiuri de mere și peri, multele soiuri de struguri și diferitele preparate: compoturi, dulcetuiri, sirupuri, vinuri, rachiuiri, otături etc., mărturisesc despre interesul ce-l are poporul nostru față de cultura pomilor. Învățături folositoare putem trage cu toții dela această expoziție, care este chemată între altele, de a stabili numirile românești ale diferitelor soiuri.

Juriul constituit în frunte cu d-l I. Chirca ca president și Vic. Tordășanu, ca secretar, și-a îndeplinit cu conștientitate greaua misiune a esaminării obiectelor expuse. Premiile principale la grupa mere s'au decernat exponenților I. Chirca (Sêliște) și Ilie Nicöră Stoian (Poiana) cu mai multe soiuri alese; la grupa pere exponențului Ioan Beu (Apoldu inf.); la grupa struguri de vin merituosului notar Dem. Munthiu (Reciu) și la grupa struguri de masă proprietarului Ilie Popp (Ludoș); la grupa vin, comerciantului Ilie Floaș (Mercurea); la dulcetuiri, compoturi etc., d-nei Aurelia Micu și Paraschiva Floaș.

Premii s'au distribuit în valöre de cor. 200 și 70 diplome de recunoștință. Frumosul exemplu al d-lui Chirca, care a renunțat la premiul în folosul fondului șco-

lar din Mercurea, a găsit numeroși imitatori; o însemnată parte din premiați au dăruit premiile pentru fondul expozițiilor, întemeiat de Reuniunea agricolă cum și fondului de stipendii pentru viier, căruia i-a pus basă secretarul Tordășianu. D-l notar D. Munthiu, dorind a lega de aceste sêrbări o frumoșă și folositoare reminiscență pentru viierii din cercul Mercurii, a pus temeiü cu premiul séu de 10 cor., căruia i-a mai adaus din al séu 10, unui fond de premii pentru cel mai destoinic viier din cerc.

Vice-presidential Chirca, un cunoscut pomolog a dat expoziției și o importanță instructivă. D-sa, într'un discurs temeinic, ne-a arătat, cari soiuri se potrivesc pentru diferitele regiuni, cari sunt mai cu trecere pentru comerțul mare și cari sunt mai puțin rentabile. Aducând cuvinte de laudă aranjatorilor, exponenților și visitorilor, mulțumesc în numele Reuniunea tuturor și îi asigură, că acesta nu a cruțat și nu cruță nimic când este vorba de a câștiga, pentru poporul nostru, nouă izvöre de venit. Protopresbiterul Av. Pëcurar, într'un discurs avântat promite, că poporul va fi în veçi cu recunoștință Reuniunei agricole pentru jertfele, ce ie aduce pe altarul culturii și înaintării poporului. La încheiere secretarul Tordășianu cetesce apoi lista premiaților, cari își primesc premiile și diplomele. Precum aflü, cea mai mare parte a exponenților și-a dăruit obiectele expuse, cari s'au licitat în folosul fondului școlar din Mercurea și în parte în folosul Reuniunei.

Incheiu raportul meu cu dorința ferbînte, ca poporul și conducătorii săi să se apropie cu încredere de conducătorii Reuniunei noastre agricole, care atât de mult a jertfit și jertfesc pentru binele poporului nostru.

E—l.

ULTIME SCIRI.

Alba-Iulia, 15 Noemvrie. (Scire part. a „Gaz. Trans.“) Adă-diminetă trenul de persöne, care venia dinspre Deva, a deraiat dincolo de podul de peste Mureș între Vinți și Alba-Iulia. Intregul tren s'a rêturnat de pe o înălțime de 8 metri. Trenul și șinele sunt numai o masă de sidrobitalii.

Au fost în total 17 răniți, între cari 4 mortal, — apröpe toți țărâni români. Intre cei scăpați teferi e și artistul nostru în flaută Romul Millea, care a venit la Alba-Iulia se concerteze. Transportul răniților, pe cari îi aduc trupele de pionieri, e un convoiü de adevărată jale.

Petersburg, 16 Noemvrie. Comitetul central al lucrătorilor a hotărît greva generală. Prin oraș circulă patrulare.

Cristiania, 16 Noemvrie. Alegearea regelui se va face Sâmbătă.

La Librăria și Tipografia

A. MUREȘIANU Brașov

au sosit următoarele cărți literare din edițiunea „Luceafărului“:

Ioan Agirbiceanu „De la țevă“ prețul 1 cor. 50 bani, plus 20 bani porto, pentru România 2 lei, porto 40 bani.

Ioan Ciocirlan „Traiul nostru“ 1 cor. 50 bani. 20 bani porto, pentru România 2 lei, 40 bani porto.

Octavian Gogu „Foesti“ a 2 coröne, pentru România 2.50 lei. Tipărită pe hârtie mai fină 3 cor., pentru România 3 lei 50 bani. plus porto pentru aici în țevă 20 bani, pentru România 40 bani.

Alexandru Ciura „Icöne“ prețul 1 cor. 20 bani, porto 20 bani, pentru România 1.60 lei, porto 40 bani.

Cărți de rugăciuni și predici.

Cărți de rugăciuni întocmite de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea Consistoriului Archiepiscopesc ortodox-oriental din Cernăuți, cuprîndînd diferitele rugăciuni: rugăciunea de sêră, cătră d-l nos'ru Isus Christos, ingerul păzitor cîntarea de laudă pentru sfinta Născătoare. Rugăciunile în zilele de peste sêptemână. Liturgia de Dumineca, Acatistul buneivestirii, Canöne, Rugăciuni de pregătire pentru mărturisire. Rugăciunile din sêptemâna luminată. Rugăciunile din ziua Născerei Domnului. Rugăciuni de cuprins felurit etc.

Töte aceste cărți sunt în diferite legături de la cele mai simple până la cele mai luxöse. Töte însă sunt förte frumoșe și elegante. Prețul lor e felurit. În pânză neagră, cu cruce de aur — 75—85 cr. ceva mai marü cu 90 cr. 1 fl. 28 cr., 2 fl. 40 cr., mai garnisită și cu flori 2.50. Mai departe de tot luxöse, cari se pot face și ca dar de Crăciun în preț de: 2 fl. 60 cr., 2 fl. 90 cr., 3 fl. 70 cr. 4 fl. 40 cr., 4 fl. 60 cr. Aceste sunt legate în os alb și negru și sunt de o frumoșă neîntrecută.

Până acum am fost lipsiți de cărți de rugăciuni tipărite elegant și legate frumos, așa ca să mulțumescă simțul estetic mai ales al damelor, în privința acesta mult mai pretențioșe. Ni-se întimpla adesea-ori să vedem deci pe unele dame române cetînd rugăciunile din cărți streine, compuse în limbă streină și după r't strein.

Cărțile de mai sus sunt confecționate de cea mai renumită fabrică în această bransă, a lui Steinbrener în Boemia. Bine înțeles, textul este scris de un protopresbiter ortodox din Cernăuți și cărțile sunt aprobate de consistorul din acel oraș.

Se află de vëndare la librăria A. Mureșianu Brașov.

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob Nicolescu, editura lui Dr. E. Dăianu. Timișöra 1895. O cärticică de mângăere sufletescă, care costă legată 3 cor. (plus 10 b. porto.)

„Cuvântări bisericöse de Massillon“ traduse din originalul frances de Ioan Genț protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-Mare. Prețul 5 coröne (6 Lei 50) plus 30 bani porto.

Epistolie a Domnului nostru Isus Christos, ce a trimis-o Dumnezeu din ceriu, ... —.24.

Visul Născătoarei de D-șeu —.12.

Sonorul séu frumos rêsunătöarele plânso-cântării la mormântul Domnului nostru Isus Christos de Ucenescu, . . . —.24.

Versurile născerei Domnului nostru Isus Christos, ... —.12.

frămintată, oftă din greu și-și făcö semnul crucii: „Dömnne nu më lăsa!“

IV.

Nöptea neagră 'și dorme 'n tihnă somnul de amorțire. E apröpe de ziua și o zare pare că mijesce a lumină, arătând partea de unde are să se 'nalte împăratul zilei.

În tötä valea, în care sunt revărsați Fundeni, domnesce o pace adencă. Nici un lătrat, nici o șöptă măcar. E timpul, când töte vietățile își dorm somnul greu al dimineții. În vale dör' se aude, la spațele grădinilor, șöpta ușöră și monotonă a përaului, séu fișitul ușor al frunzelor tremurate de o undă de vânt rêtăcit.

În tăcerea adencă a nopții, de-odată din spre casa Dinului, se aude un fișit ușor, abia simțit, apoi nisce pași ușori, cari pare că pipăiau pământul. Dintre ramurile pomilor, o umbră neagră începü a-se desface. Cu capul îmbrobodit și plecat pe sub crăci, ținînd strîns o legătură 'n mână un chip de femeie se apropie de fundu grădinii, privind îngrijorată în töte părțile.

O mătăhală se ridică apoi numai decăt de după gardul de lângă përau, se aușiră nisce șöpte ușöre.

Capul îmbrobodit mai cătră odată înapoi; un mormăit de rugăciune par'că se mai aușiră și umbrele prinse alături porniră cu pași repeși pe përau în sus, înainte, tot înainte pe poteci ascunse în întunerecul nopții, deschise gândului de pribegie.

În liniștea nopții fișia pajıştea udă sub picioarele lor.

Urcară mai mult în fugă, ér pe virful dealului umbrele s'opriră. Stătură așa o bucată de vreme. Se mișeau încet, se 'ndoiau, se plecau, și încet-încet se pierdură....

Un vânt ușor, ca un suspin înecat clătina virfurile copacilor, și de pe creșta dealului se coborea în sat, aducînd cu sine un fișit lung ca o chemare depărtată, ca un suspin greu înecat, eșit din adencul pământului.

Stelele tot mai mult își slăbiau lumina. Numai lucefărul dimineții mai adăsta

'n rêsărit, curat și luminos, ca un vis de fericire, pe când zarea începü a-se roși....

(Va urma.)

Romulus Cioflec.

„Mugur, mugurel...“

Îmi vine-aminte-un cîntec, o donă de [demult, Și-'mî tremură în suflet și n'ași vrea s'o [a cult, Că-'mî spune de-o poveste — c'o fată de [mpêrat Și-'mî spune de o minune trăită pe 'nsărat... Și mă cuprinde jalea și nu pot s'o ascult — O doină-'i vina numai — o doină de demult.

„Mugur, mugur, mugurel,
„Mugur, mugurel,
„Ian' fă-te mai măricel,
„Mugur, mugurel...“

Eram copil pe-atuncea — nepriceput copil — Ș'a fost o sêră dulce, albastră de April — Și cum ședeam alături sub mărul înflorit

Ș'un vînt svonea prin frunđe un cîntec [de iubit, Era atăta farmec în sêra de April — Dêr', ce eram eu vina — nepriceput copil?!

„Mugur, mugur, mugurel,
„Mugur, mugurel,
„Ian' fă-te mai măricel,
„Mugur, mugurel...“

Ș'acum... că-'mî plînge 'ntruna doinirea [de demult Și-'mî tremură în suflet cum nu vröu s'o [ascult, Și-'mî spune de povestea... cu visul ne [mplinit, De mărul din grădină, de flori ce-au veștedit Mă podidesce plînsul și plîng și plîng [ș'ascult — De vină-'i totuși doina, — e doina d [demult...

„Mugur, mugur, mugurel,
„Mugur, mugurel,
„Ian' fă-te mai măricel,
„Mugur, mugurel...“

Victor Bontescu.

De la frații din America.

Pittsburg, Pa 30 Oct. 1905.

Stimate d-nule Redactor!

Binevoii a da loc în colónele „Gazetei“ următoarelor rânduri:

Cu tóte că suntem fórt departe de patria nóstă, de locurile iubite, de légă-nul copilăriei nóstre, totuși o parte din noi suntem în curent cu tóte evenimentele de acasă.

Trăim în o mare de națiuni, e ca la turnul Babilonului, căci se vorbesc tóte limbile. Tóte aceste națiuni pe cale pac-nică, dér cu pași repezi înaintéază pe tóte terenele. Téra e liberă, fie-cine se póte desvolta în arta care dorește.

Slovacii, Croații, Boemii, Polonii și alții, pe lângă multele societăți și diare, ce și-au înființat acum își instruesc tinerii în arta militară. Fie-care societate are câte-o companie de soldați pe cari îi instruesc și sădese în ei dragostea și iubirea de tóra, ca reînforcându-se ér în patria lor, să scie cari li sunt drepturile și la momentul de lipsă să-și apere tóra și să-și libereze.

Și nici că s'ar fi putut găsi un loc mai potrivit de școlă, decât America. Aici își dau întâlnire reprezentanții de la fie-care popor și din tóte unghiurile tórei; ér după întâlnire vedénd libertatea ce există aici, și reamintindu-și de nedreptățile și volnicile la cari au fost supuși în tóra lor, li-se pare că au trecut prin un vis greu.

Ce facem noi Românii?

Vedénd cum tóte națiunile progreséază și dându-ne sémă de timpul în care trăim, s'a pornit și între noi un curent destul de puternic pentru înaintare.

Românii pe cari li ajută timpul și au fost crescuți în simțul „total pentru națiune“, s'au pus pe lucru și în multe locuri s'au solidarizat, formând societăți de ajutor și la întrunirile cărora se fac cunoscute stările din patrie și se propo-vuedesce iubirea de nóm.

Da, așa stau lucrurile și noi înaintăm, dér nu ca celelalte națiuni, fără mai încet. Sémnața ce am sãmănat'o noi, fiind aruncată în pământ bun, s'a prins, dér neavénd lucrători destui, ni-s'a înțelenit locul și rodul e mai puțin mános, decât al vecinilor. Am căutat să aflăm, decât vecinii ne sunt superiori în cultură și că póte se pricepe mai bine la lucru, dér spre bucuria nóstă am aflat că nu e așa. Majoritatea Slovacilor, Ungurilor, Sêrbilor și alții nu sunt de loc superiori Românilor ardeleni. Dintre Români numai cei de pe la Sătmar li-ar fi de-opotrivă, din cari sunt vre-o 200 în orașul Mc Keesport lângă Pittsburg.

Éta cum ne sunt însă superiorii: de îndată ce aceste națiuni s'au aflat în óre-care număr în America, forurile bisericóse li-au trimis preoți și învățători, pe cari li început i-au susținut din patrie. În vreme scurtă după acésta, acești trimiși prin vrednicia lor și-au asigurat viitorul, așa că adâ nu mai au lipsă a fi susținuți din patrie.

Români se află adâ peste 10 mii în America și până acum nici Sibiul, nici Blașiul nu s'a interesat de hrana sufletéscă a acestor credincioși, cari aprópe tot ce câștigă trimit ac-a pentru bunăstarea lor materială și înavățirea națională.

Óre acești ómeni, cari adâ luptă pentru existență, luptă pentru a-se desgropa de datorile în cari au fost copleșiți în frumósa nóstă tóra cu administrația ei model: acești ómeni óre nu merită nici o considerație?

Iéna trecută provedința divină prin Inalt P. S. S. Metropolitul Ioan Mețianu ni-a trimis pe cuviosul părinte Zaharia Oprea. Starea d-sale a fost însă de scurtă durată, dér a fost de nespúsă bucurie pentru Români de aici. În locurile unde s'a ținut sf. slujbă au alergat Români din depártări, unii au venit cu trenul cale până la 3 óre.

Părintele Zaharia Oprea terminându-și misiunea, a trebuit să se reînforcé, lăsându-ne mánniți. La despártire l'am rugat să spună Excelenței Sale cum l'am primit și cum ne-a aflat și s'el róge a nu și uita de fii sêi sufletésc de peste Ocean. D-Sa ni-a răspuns: mă duc la cel ce m'a trimis și vă asigur, că nu peste mult Excelența Sa vă va trimite alții cari vor sta cu voi.

Frații nóstri d-n orașul Cleveland Ohio încă din anul trecut s'au alcătuit în Sinod parochial, si e de notat, că în acest oraș se află peste 1000 de Români; decât ar fi avut un preot cu dênșii, róda muncéilor adâ ar fi fost îndecită de cum este. Acésta nepásare e págubitóre intereselor naționale și religióse.

De multe óri sfátuind Români să se se înscrie în societate, că numai prin acésta vom puté mai curénd să căpétăm preot și alte înbunătățiri, unii mi-au răspuns: aduceți preot întâiu, și apoi ne vom scrie cu siguranță.

În apropiere de Pittsburg se află un oraș numit Mc Keesport, în acest oraș se află peste 200 de Români, cei mai mulți din comitatul Sătmar, ómeni fórt buni la inimă și tare religioși, simțiméntul național e însă puțin desvoltat între ei. Făcénd cunoscință cu mai mulți, mi-au spus unii, că sunt pe cale a-se înscrie în o societate bisericóscă gr. cat. și că își vor aduce preot. I-am întrebat, că ce fel de preot și de unde, și mi-au răspuns, că sunt aici mulți unguri de legea nóstă și unii Români, cari nu sciu bine românește și le vine preot unguresc. La aceste cuvinte m'a durut inima și mi-am dis: Dómne, dér óre nici aici nu ne dau pace cu maghiarisarea? Am întrebat pe acești ómeni déoa au auđit de părintele Vasilie Luca-ciu și mulți din ei mi-au răspuns că îl cunosc în persónă și că sciu pentru-ce a luptat și a suferit. Dér au dis, ce să facem, decât niminea din ai nóstri nu ne are grijă, căci pentru acésta tot putem fi Români...!

De-ocam-da'ă i am abătut din acéști cale promițându-le, că în scurtă vreme vom avé preoți români, din cari unul va administra și orașul, acesta ținénd slujbă la început cel puțin odată pe lună.

Pe acești Români un preot vrednic pe lângă îngrijirea sufletéscă i-ar puté pregăti și face mai buni și mai folositori națiunei, pe când se vor reînforcé la vetrele lor de cum sunt adâ*).

România face mult pentru Români din Macedonia, măcar că sunt peste hotarerele ei. Români ardeleni și ungurenii pe rénd se reînforcé ér la vatra lor spre a-și lua locul în sinul națiunei lor, și de aceea n'ar trebui puși uitárei.

Ilie Mărtin.

Literatură.

„Făt-Frumos“, revista ce apare la Bărlad de două óri pe lună, continuă a fi redactată și în al doilea an cu aceeași îngrijire. Avem înaintea nóstă deja Nr. 5 cu un studiu de înaltă valoare al profesorului de universitate din Iași, A. G. Căza despre »naționalitatea în artă«. — Principiile sănătóse ale eminentului scriitor merită să fie cunoscute în cercuri cât mai largi și ne mirăm, că se interdice reproducerea. Este trist, că chiar decât e permisă reproducerea, nu se grăbesc a reproduce articolele de adevérată valoare — toți câți ar trebui să le reproducă. — Numărul 5 mai conține: Singurătate (poesie) de Fatma. — În Raiu, de I. A. Basarabescu. Cântec, de I. Dragoslav. — Revista este întemeiată și condusă de un ofițer cu numele Emil Gârleanu, care sub numele »Emilgar« a scris multe schițe frumóse, pe cari acum le a adunat în volum sub titlul »Bătrâni«. (Minerva Preț 1. 50 cor.) Schițele d-lui Gârleanu, din cari am reproduc și noi de câteva óri, zugrăvesc scene din viața boerilor moldoveni. Ne pare bine, când vedem ofițeri mánuind pe lângă sabie și condeiul cu dibăcie.

— „Ego“ versuri de Victor Bontescu. Se póte procura dela autor în Hațeg cu prețul 1. 50 cor. plus 20 bani porto. În acest volum vedem adunate la un loc versuri ușóre isvorite dintr'o inimă simțitóre, sentimente dúiose și gingașe exprimate într'o limbă colorată și oferind o lectură distractivă. Reproducem în numărul de adâ una din aceste poesii.

— „Slujba sfințirei bisericéi“ după două manuscrise din an. 1674 și 1757. Cu o prefață, de Vasilie Mángra. Arad 1905. Tipografia diecesană. Pagini 34.

— A apărut Nr. 11 din revista „Junimea Literară“ cu următorii sumar: Basmul iubirei (versuri) B. Lucescu. O hotărre, schiță de Liviu Marian. Voina, baladă populară S. Fl. Marian. Cum scriu străinii despre noi, George Tofan. Tómnă tirzie (versuri) S. Beuca-Constineanu. Mă întrebă (versuri) Rotică. Octavian Goga, V. M. Dări de sémă — Cronică G. Codreanu și I. I. Nistor. Notițe bibliografice Nr. Redacția și administrația: Suceava (Bucovina) strada Sturza Nr. 655. Costul abonamentului pe o jumătate de an 3 coróne. Un număr 60 bani.

* Speranța corespondentului se împlinește. Pe când va sosi acest număr în America, acei Români sătmăreni își vor avé preotul lor stabil în persóna părintelui Dr. Epaminonda Lucaciu, care a plecat deja prin Bremen. -- Not. Red.

Petrecerea tinerimei române de pe Tocile.

Nu mai încapé îndoiálă că reprezentatiunile, cari premerg petrecerilor poporale aranjate an de an de tinerii nóstri din Șcheiș, de pe Tocile și din Brașovul-vechiú, dovedesc un progres tot mai frumos în ce privește prezentarea lor pe scenă, fie ca coriști, fie ca actori-diletanți séu declamatori. Causa acestei aparițiuni îmbucurátóre trebuie să o căutăm deoparte în talentul înăscut Românului de a distra-ge pe ai séi fie cu cântece fie cu declamațiuni, de altă parte însă în interesul, dragostea și zelul deosebit ce-l depune Românul, când se apucă se aranjeze astfel de reprezentațiuni.

Aceste însușiri demne de laudă am avut ocaziune să le relevăm și Sâmbătă séra la petrecerea aranjată de un grup de tineri, în mare parte meseriași de pe Tocile, cari după o pregătire de abia 4 sêptemâni, ne-au surprins cu o producțiune, care merită tótă recunoștința nóstă.

Din cele 6 puncte, cari au premers reprezentațiunei teatrale, au plăcut mult cele două coruri bărbătesci („În pădure“ și „Serenadă“) esecutate de un grup de vre-o 24 cântăreți sub conducerea dibace a d-lui St. Voicu. Piesele, deși compozițiuni mai grele, au fost esecutate cu multă fineță și precisiune, ceea-ce face onóre dirigentului cât și coriștilor. Cânteculele au fost frenetic aplaudate și au fost repetate. D-nii N. Navrea și I. Roncea au delectat publicul cu 3 declamațiuni (una seriósă și două comice) cari au stârnit, îndeosebi cele comice predate de d-l Roncea, căldurose ap'ause.

Reprezentarea comediei lui Caragiale „O nópte furtunósă“, putem spune, a mulțumit pe deplin publicul present. Grupul diletanților de Sâmbătă séra un numai că s'a înjghebat în mod norocos, potrivit-unde fie-care rolului séu, dér fie-care diletant și-a și dat cea mai mare silință de a caracteriza cu succes tipurile prezentate de Caragiale și de a scóte la ivélă, pe cât s'a putut, comicul situațiilor încurcate. Deosebită laudă merită d-nii V. Vușmuc, în rolul principal al „căpitanului în garda civilă Jupân Dumitrache, titirică inimă rea“ și d-l I. Roncea, care în rolul „băiatului de procopséla“ a provocat multă ilaritate prin improvisațiunile sale nimerite. La succesul sérii au contribuit deosemena d-na P. Vușmuc și d-șóra E. Ghirincea, două aparițiuni simpatice, și d-nii I. Zamfir, N. Ghirincea și N. Navrea.

După reprezentație, care s'a terminat la órele 11 $\frac{1}{4}$, a urmat veselul joc, care a durat în mijlocul unei animații generale până în zorile zilei.

Producțiuni și petreceri.

Reuniunea femeilor rom. gr. or. din Brașovul-vechiú, invită la petrecerea poporală împreună cu dans, ce se va aranja Duminică în 6 Noemvrie st. v. (19 Nov. st. n.) 1905 cu concursul binevoitor al tinerimei rom. din Brașovul-vechiú în sala Hotelului „Central“ Nr. 1 din loc. Începutul la 8 óre séra. Prețul de întrare: de persónă 1 cor, de studenți 80 bani. Venitul curat este destinat fondului „Reuniunei femeilor rom.“ gr. or., pentru ajutorarea și înfrumșetarea sft. bisericii din Brașovul-vechiú. Contribuiri peste taxa de întrare se primesc cu mulțămítă și se vor publica.

Program: 1. Muzică. 2. Teatru: I. „Așa a fost sé fie“, piesă poporală într'un act de Alex. Țintariu. 3. Muzică. 4. Soldan Vitezul, de Vas. Alexandri. 5. „Concert de violă“ de d-l St. C. Voicu. 6. Teatru: II. „Piatra din casă“, comedie într'un act, de Vasile Alexandri. Dans.

Tinerimea română din Dêrste invită la petrecerea poporală, ce se va ținé Sâmbătă în 5 Nov. v. (18 Nov. n.) 1905 în sala cea mare a Berăriei „Ozell“. Începutul la 7 $\frac{1}{2}$ óre séra. Prețul de întrare: de persónă 35 cruceri; de familie (2 persóne) 50 cruceri. Venitul curat este destinat pentru adaptarea școléi române din Dêrste.

— Reuniunea femeilor gr. or. rom. din Timișóra Fabric și jur aranjéază petrecere de dans Joi, în 10/23 Noemvrie 1905,

în sala berăriei de aici (Fabrikshof), în favorul elevilor séraci de la școléle confesionale din loc. — Oferte și contribuiri peste taxă se primesc cu mulțămítă la adresa d-nei Lucreția Matei (Fabric, strada domnóscă — Uri-utca — Nr. 32) și se vor publica.

Intre gurile Dunării.

Dunărea, după un curs de mai multe sute de kilometri, apropiindu se de Marea Négră se desparte în mai multe brațe dintre cari cele mai însemnate sunt: brațul Chilie, al Sulinei și al sf. George. Întré aceste brațe se întind două mari insule și anume: Letea, cea formată de brațul Chilie și al Sulinei, ér între brațul Sulinei și sf. George se întinde insula sf. George séu balta Caterlesului, numită și astfel după numele vechiú al comunei sf. George, care e cea mai însemnată din întréga insulă.

Ce deosebire între locurile nóstre și cele de pe-a acolo! Pe aici pe la noi, uitându-te vara de pe un deal, veđi pe câmp holdele înșirate, în juru-ți păduri verđi și în depártare munți albaștri; acolo cât loc cuprinđi cu ochii uitându-te din „plopul mocanilor“¹⁾ până la Mahmudia²⁾, de-acolo până la Sulina și Basarabia și-apoi la răsărit până la mare, nu veđi altceva, decât trestie și ér trestie, presărată ici-colea cu grinduri³⁾ și cu japcă⁴⁾.

De dealuri nici poveste, păduri ér nu sunt. Numai de-alungul brațelor Dunării se întind șiruri de sălcii bătrâne. Din distanță în distanță veđi puțuri, cari din depártare ofer aspectul unor berze (cocostiroi) uriașe. Ici și colo printre trestii se ved tărlele cu obórele lor și lângă ele ca străjeri se înalță clăile de fân. Pe grinduri pasc cu sutele vite mari și mici și din când în când se aud chiuituri puternice de ciobani. Ce pământ gras e pe acolo! E și natural să fie așa. Căci în continuu e hrănit de trestia, ce putrezesce, ér cu fierul de plug pământul acela până astăzi n'a făcut cunoscință.

De aceea tóte plantele pe-acolo: iarba, florile, trestia cresc sdvărán și ajung la o mărime, cum pe aici pe la noi nu se póte vedé

Trestia, între gurile Dunării, ajunge la înălțimea de 3 metri și numai cu multă greutate și cu primejdia de a te întâlni față 'n față cu vre-o lighionă (lup séu mistreț) poți străbate printro pădure de trestie. Pe marginea jăpcilor nufării de baltă stau înșirați ca soldații, ér florile galbene de călcea se reoglindează în apa jăpcii nomolóse. Pe grinduri tot o flóre: căciula cazacului, cicóre, flórea oilor etc. etc. Printre acestea și mai cu sémă pe locurile sárate și nisipóse cresce un fel de iarbă sárată, în formă de brădișori, aducându-și cu „bună-diminetile“. Iarba acésta vitele o mánăncă cu lăcomie.

Nu-i bogată flora⁵⁾ acestui ținut, dér bogată și interesantă îi este fauna⁶⁾. Interessante ni-s'au părut bróștele galbene, nisce broscuțe de mărimea unei prunișóre, galbene ca șafrannul, cari trăesc printre trestii. În fie-care revărsat de zori, mica bróscă cu o opintélă vrednică de tótă lauda se sue pe vírful unei trestii înalte, ca să póta vedé sórele, care maiesos se înalță din mare, printre norii purpurii. Dér multe plătesc cu pielea acésta dorință, căci multe își află morméntul în stomacul nesățios al berzei. Aceeași sórte tristă o au și șerpii de casă, cari voind să se încăldéscă la lumina sórelui, ies de sub straturile de tizic (unicul material de foc din părțile acelea, o amestecătură de paie și gunoiú animalic) și dau de belea. Prin jăpci se ved înótând bróscce țástóse, de a căror ouă e plină întréga baltă, și multe bróscce țástóse ar mai fi, decât aricii și berzele nule-ar nimici ouéle, scóțându-le din pământ.

¹⁾ Cam în mijlocul insulei sf. Gheorghe se află un plop bătrán, care se numesce „Plopul mocanilor“.

²⁾ Comună în Dobrogea.

³⁾ grind = loc cu iarbă între trestii.

⁴⁾ japcă = loc mocirlos.

⁵⁾ flora = tóte plantele unui ținut.

⁶⁾ fauna = tóte animalele unui ținut.

Porci sălbatici în ciurde stau tolăniți prin jăpci, sărăcindu-le de pește. Pe malul Dunării o mulțime de rațe și găște sălbatică stau ascunse în papură și din când în când boul de baltă cântă răgușit, la aușul cărui lebedă cu gât încovăiat tresare dând găgăituri puternice.

Printre trestiașul de lângă Dunăre în-deosebi trăiesc lacustele cele rele, despre care moșii noștri făceau, că sosirea lor este pedepsă de la Dumnezeu. Sunt verzi, de nu le poți deosebi din iarbă, de mări-mea unei vrăbii aprăpe. Cu părechea de picioare lungi de dindărăt lacustele își dau un avânt puternic, au și aripă, cu ajutorul cărora sboră departe. Din 5 în 5 ani se ajung aceste insecte blăstămate și atunci se grămădesc în cele mari, în nori și sboră, și locul pe unde trec roiri de lacuste rămâne gol și sterp, și năvălesc prin sate, se furisăză prin case, prin prăvălii și rod și strică tot, tot. Astfel anii trecuți, fiind er multe lacuste, balta oferia un aspect jalnic. Numai cotoare uscate de trestie.

An de an primăvara câte trei-patru companii de soldați se respiră prin baltă, fac șanțuri cari peste noapte se umplu de lacu-te o'lege (fără aripă, un stadin al creșterii lor). Törnă apoi dimineața peste lacustele cădute în șanțuri gaz și alte materii omoritoare. Dér fiind aceste insecte foarte spornice, puțin rezultat are această muncă de estirpare.

Precum pentru chinuirea plantelor Dumnezeu a făcut pentru părțile acelea lacustele, așa și pentru omenii și animale a lăsat Dumnezeu țințarii, cari mai cu seamă în anii ploioși sunt aprăpe de nesuferit. Prin pișcăturile lor introduc sub piele un venin înțepător. Sunt afară din cale de obraznic, se bagă în urechi, pe nas și-n gură, decât nu te aperi. Mare atragere și curtenire au țințarii față de noii sosiți. Dér vorba Românului: „Tótă bóla are leac“. Nóptea — atunci sunt țințarii mai înverșunați — fie-care creștin se culcă în polog (un cort bine astupat din pânză creță), în jurul cărui tótă nopticoica rătăcioșii cântă „Ni-ni-ni-ni“. Pentru vite fac omenii fumare. Adună ciobanii grămeți de amestecătură de paie cu gunoiu, le dau foc și aceste grămeți fumegă tótă nóptea, ér țințarii se feresc de fum ca dracul de tămăie.

Ce animale trăesc pe lângă mare? Păsări și ér pásəri, cari tóte țipă și cântă fie-care în limba ei. Un stol de pásəri mici, cu glas ca pui de curcă, mănâncă cu lăcomie un hoit de delfin, dér de-odată sunt imprăsciate de doi vulturi pleșuvi. Ciórele de mare sboră grăbite, ér rinducile de mare nóta pe apa săltăreță cu mare galăgie. Numai stírcii umblă linișțiți cu pași măsurați.

Tóte aceste vietăți duc lume albă, căci rar de tot vre-un vânător le strică pacea.

Aruncând ochiri dintr'un loc mai înalt, vei vedé pe grinduri nenumărate cireți de vite pascând în tihă, colo herghelii de cai sălbatici, cari n'au gustat robia friului, în galop nebun o iau în contra vântului spre Dunăre, ca aruncându-se în apă, se înecă tăhunii cei afurisiți. Oile pasc liniștite pe lângă mărișul de lângă Dunăre, ér vacile rumegă la umbra trestiei. Caprele sfătoase merg cu pas înțapat spre sălcii de lângă brațele Dunării. Peste tot rîncezățuri, mugete, behăituri. Loc depărtat de civilizația rece, care ne ofere o iconă despre felul de trai al vitejilor noștri strămoși.

Clima din locurile acestea este întru cât-va influențată de cea a mării. Iarna e scurtă, duréză numai o lună și jumătate, dér când bate mai multă vreme vântul muscălesc, atunci numai se te ții. Și apa mării în întindere de mai mulți kilometri de la term e înghețată tun. Vara este nezăntósă din cauza număróselor mocirle și putregaiuri. Tėrmurii mării sunt plini de hoiturii. Mocirlele acoper trestia învechită și resturi de plante în stare de putregăne. Dér este și un interesant mod de curățire a aerului infectat — focul. Törnă se dá foc enormei cantități de trestie. Focul e cu atât mai înverșunat, cu cât

usoăciunea e mai mare, cum a fost d. e. acum doi ani. Atunci din cauza secetii au secat tóte mocirlele, tóte jăpcile, lăsând pe locul, pe unde odată a fost apă, cotoare uscate și turfă, cari la focul sórelui de vară s'au făcut mai uscate decât paiele. Un chibrit trebuia numai și un vântúșor și în câtă-va vreme focul cuprindea întinderi uriașe și nori negrii de fum se înălțau până la ceruri. Era frumos de privit mai cu semă nóptea. În tóte părțile focuri. Foc lângă Dunăre, foc din-colo de Dunăre, în Dunavăț, foc în spre Sulina, foc spre Mahmudia, lângă Tulcea, pretutindenii suluri de fum și limbi uriașe de foc.

Focurile acestea sunt puse la cale nu cu gând réu. Căci pe de-o parte se curăță aerul prin arderea materiilor netreb-nice, pe de altă parte pe locurile, pe unde a ars trestia, răsare nu peste multă vreme alta fragedă, bună pentru vite.

Póte se aducă și pagubă, arđându-se de-odată cu trestia și căpițele de fěn, cosite cu multă greutate, decât omul nu le duce la un loc mai ferit.

Brașov, 2 Noemvrie 1904.

(Va urma.) Sarmală.

MULTE ȘI DE TOTE.

Un fost archiduce — soldat simplu.

Ex archiducele Leopold, care a fost general în armata austriacă și a renunțat la titlurile, demnitățile și chiar naționalitatea austriacă ca să se însore cu o cântăreță de cafenea concert, (d-ra Adamovici, a intrat ca soldat într'un regiment elvețian, ca să-și începă din nou cariera militară. S'a înscris în registre cu numele de Leopold Woelfling. Fostul archiduce face corvadă și mătură curtea ca și noii săi camarazi de arme. — Tot mai trăesc amorul!

O amazónă de 108 ani.

Đilele trecute a încetat din viață la Messina, în Italia, Antonina Cascio. Viața venerabilei bătrâne a fost strins legată de istoria orașului Messina din ultimul veac. În vremea răscórelor din anul 1821, Antonina, care era pe atunci în vėrstă de 24 ani, năvăli în fruntea a două sute de femei asupra palatului regal și smulse de acolo insigniile familiei regale și bătú pe gendarmi.

În anul 1847, în ziua de 1 Septemvrie, opuse o crâncenă rezistență, în fruntea unui grup de tovarășe, trupelor elvețiene și după o luptă, care a ținut mai mult timp, a fost grav rănită.

În anul 1848 smulse în Fort Adria un drapel din mâinile unui soldat și somă pe concetățenii ei să alunge din țără pe streini.

Când Crispi veni în anul 1859 la Messina și începu tratative cu fruntașii revoluțiunei, femeii Antonina i s'a permis ca să ia parte la desbateri, ea inspirând multă încredere. Ca răsplată pentru atitudinea ei patriotică, ea ceru o sărutare de la Garibaldi, când acesta își făcu intrarea triumfală în Messina, ceea-ce și primi.

Bătrâna a fost sėnătósă la minte și la corp, până în ultimele momente ale vieții ei. Ea a fost venerată în cartierul ei ca o regină și ca o regină a fost înmormentată, asistând o lume enormă.

O avere cădută din cer.

Locuitorii din Hoolbrook, America, au avut norocul să primescă đilele ace- tea din cer, o avere întrégă, sub forma unui aerolit (meteor).

Aerolitul e foarte mare și prin cădere, s'a cufundat în pamént la o adėncime de aprăpe 200 metri.

Omenii de sciință au examinat blocul cădút și au constatat, că e compus din fier, plumb și aur, în mari cantități.

Valórea aerolitului se consideră a fi de 13 milioane dolari. S'a format îndată o societate pentru estragerea metalelor, cari intră în compozițiunea sa.

Neasămănat efect are crucea du-plă electro-magnetică nr. 86.967 R. B. inventată de d-l Albert Müller (Budapesta, V., Vadász u. 42/A. E.) și rezultatele la cari se ajung prin folosirea ei produc-mi-nune. Ca dovadă despre acesta servesc și următórea scrisóre: Stimate d-le Müller! Iti aduc cea mai adėncă mulțamită pen-tru bunătatea ce ai avut-o față cu mine, trimițându-mi în două rėnduri câte-o cruce electro-magnetică. Fără ori-ce lingúșire afirm, că în amėndoué casurile crucea a avut cel mai bun rezultat. De atunci atât eu, cât și sėrmanii mei bolnavi își păstrăm cea mai adėncă recunoscință, pen-tru bunătatea d-tale. Te rog deci de nou a'mi trimite un aparat, pe sėma unei bie-te femei bolnave. Repetindu-mi rugarea, rămân, Komárom, cu distincă stimă, *Juhász István*, capelan.

Vindecarea deplină a bóle-lor secrete. Sė nu pregete nimeni într-o cestiune atât de gingăse a se presenta odată în persoană, pentru ca cu ajutorul instrumentelor speciale aduse din streinătate poți afla puctual locul, cauza, răs-păndirea și starea bólei, orí cât de adėnc ar fi bóla înrădăcinată în organism. Pe baza acestei esaminări poți cu siguranță afla și calea, pe care ajungi la vindecarea rėului, ceea-ce fie-care o póte face acasă fără de a-și împiedeca ocupațiunile. Decă cine-va nu póte veni în persoană, atunci se-și des-cerie bóla cu deamėnuntul și după ce va fi esaminată, va primi deslúșirile de lipsă și lecurile trebuincioșe pe lângă ținerea în cel mai mare secret. În scrisóre pune marcă de rėspuns. După încheerea curei, scrisorile se ard séu la cerere expresă se retrimit.

Un astfel de lecuritor și curățitor e institutul special al d-rului Palócz, medic de spital (Budapesta VII Kerepesi-út 10) unde cu bună voință și conșciențiositate capėtă orí cine (bărbat séu femeie) deslúșiri asupra vieții seculare, unde i-se cur- rătă sängele bolnav, nervii i-se întăresc, trupul întreg se eliberéză de bóla și suflul de chinuri.

Fără conturbarea ocupațiunilor đil-nice Dr. Palócz vindecă de ani de đile cu siguranță, repede și din fundament cu me-todul séu propriu de vindecare și casurile cele mai neglijate, bólele de beșică, de țeve, de testicule, de șira spinărei, de nervi, urmările onaniei și ale sifilisului, bóla albă, bóle de sänge, de piele și tóte bólele ce se țin de organele seculare femeesci. Pen-tru femei e sală de așteptare și intrare separată. Consultațiunile le dá însuși Dr. Palócz de la 10 óre în a. până la 6 óre séra (Duminecă până la 12 óre la amiađi). Adresa Dr. Palócz, medic de spital, Budapesta VII, Kerepesi-út 10.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Nr. 15719—1905

Publicațiune.

Pentru a se vinde casa orășe-nescă din Tėrgul cailor Nr. 18 din-prudnă cu acea parte din grădina măcelarilor, care s'a cumpărat din partea orașului și s'a alăturat la aci numita curte, în estensiune de 438 m² se va ținé licitație publică cu oferte în scris la 27 Noemvrie a. c. la 10 óre a m. în despărțămėntul al V-a al magistratului orășenesc pentru afaceri economice (Strada aurarilor Nr. 5, etagiul II).

La această licitație invităm pe toți amatorii de cumpărat casé.

Condițiunile de oferte precum și ale contractului de vėndare, ce se va încheia cu cumpărătorul se pot vedé până la ziua de licitație, în de-cursul órelor de oficiu, în localul despărțămėntului magistratual sus menționat.

Tot acolo se pot vedé și schi-tele de planuri pentru adăptarea pre-cum și pentru zidirea de nou a ca-sei din cestiune.

Planurile sunt pregătite de ofi-ciul inginerilor orășenesți.

Doritorii de a cumpăra această casă au să-și presente oferte la șe ful despărțămėntului al V-a magis-tratual până la 27 Noemvrie 1905, 10 óre a. m.

Brassó, în 27 Octom. 1905.

1—2 1904. Magistratul orășenesc.

Nr. 16276—1905.

PUBLICAȚIUNE

referitoare la licitațiunea zălogelor (pennurilor) pentru dare.

Prin această se aduce la cunosc-ință publică, că în 24 și 25 Noemvrie a. c. totdeuna începėnd dela 9 óre a. merediane, se vor vinde înaintea „Sfatului“ orășenesc din piața Francisc Iosif obiectele zălogite și transferate pentru restanțele de aruncuri comunale și comitatense, se vor vinde adecă în licitație publică mobile, baine, cară etc.

Obiectele se vor preda imediat celui ce va face ofertul cel mai mare și va plăti îndată suma oferită.

Obiectele zălogite și prețuite sub 100 de cor., se vor vinde și sub prețul de estimare.

Obiectele zălogite, al căror preț trece peste o sută de coróne, se vor vinde în ziua I-a a licitației numai în acel cas, dacă pentru dănele se vor oferi cel puțin $\frac{3}{4}$ părți ale pre-țului de estimare.

În ziua a II-a a licitației însă se vor vinde și sub prețul de estimare. Brassó, în 5 Noemvrie 1905.

1—2.1905.

Magistratul orășenesc.

Nr. 7103—1905.

cons.

Publicare de licitațiune.

Pentru esarėndarea vămii tėrgului din orașul Blaj și din comu-na Mănărade se va ținé licitație publică în Blaj, la 27 Noemvrie 1905 la 10 óre a m. în cancelaria advocatuală archidieceșană.

Dreptul aparținător fondului Ca-tedralii de a culege vama tėrgului din Blaj și Mănărade se va es-arėnda pe 3 ani succesivi din I-a la-nuarie 1906 începėnd.

Prețul de strigare este 6640 cor. Condițiunile de licitare și es-arėndare se pot vedé în cancela-ria advocatului archidieceșan.

Cei ce doresc a lua parte la li-citație sunt obligați a depune un va-diu de 664 cor. în bani gata orí hăr-tii de valóre, notate la bursă din Budapesta.

Ofertele prezentate în scris pă-nă la terminul de sus, se vor lua numai atunci în considerare, dacă se vor face pe lângă accludarea va-diului amintit și pe lângă declara-țiunea, că ofertentul cunoște condi-țiunile de esarėndare.

Blaj, la 14 Noemvrie 1905.

Dr. Iuliu Maniu,

advocat archidieceșan.

1—2.1905.

Căsătorie!

Comerciant, materialicesc bine si-tuat, cu venit anual de 6000 coróne, doresc a mē căsători cu o Domnișórá séu o vėduvă tinėră, fără copii (18—22 ani) română, inteligentă cu đreș-care avere. — Oferte, dér numai seri-óse, cu fotografie și relații de avere, rog pe adresa „Comerciant bogat“ la Administrația acestei foi. 1—3.1905.

Unde se mănăncă bine și se béu VINURI curate de Mediaș BERE de Pilsen „Urquell“ próspectă dela cep în fie-care đí? La ~ ~ ~

Restaurantul Schwarzburg în Brașov, Str. Spitalului nr. 20.

Listă de bucate romănescă. De o cercetare numeróșă se rógă

C. R. GLIGORE CRISTEA, conducătorul restaurantului.

133—0

AVIS!

In atelierul de croitorie al d-lui **Dionisiu Trifan** in Blasiu (Balazsfalva) se primesc imediat calfe de croitor in lucru.

Cele mai bune

Vițe nobilitate

precum și Rădăcini și altor de vițe ltereză „Prima școlă de vlerit ardelenescă“ in Mediaș—Medgyes a lui **M. Ambrosi**, proprietar de vii. Președinte al comisiei pentru cultura vielor, al reuniunii agricole s. s. etc. Prețuri curente se trimit gratis și franco. (1907,6—12.)

Tablete purgative cu efect nesupărăcios și sigur. Trebuie în anulă mai mult de 10 milioane cutii. **Curat vegetabile și întăritore de stomac.** Prețul unei cutii de probă Cor. 1.20. De familie „ 2.50. Se capătă numai în farmacia în cutii originale. — Se capătă în tote farmaciile. Deposit pentru Brașov în farmacia „La Biserica albă“ a d-lui Franz Kellemen. (11—12,1894.)

Se atrage atențiunea asupra fâșiei vămei rusești pe pachetele originale și marca de contravenție K. & C. 2—10 1941.

Pepinerie de nobilitarea viței de Vie de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI** Mediaș 24. Ardeal. Singură în totă Ungaria, care uda pepinaria de vițe dinic cu enorma cantitate de apă de 5 milioane litri și de aceea singura, care și in anul acesta ltereză într'adevăr vițe frumoșe și în totă privința ireproșabile. Prețuri curente cu ilustrații și număröse scrisori de recunoștință gratis.

Conținutul următorilor articoli higienici sunt întrebunțați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de foarte bun.

Genegin contra tusei, regeșelii, dureri de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungorei și tusei seef. Vindecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Capsic unsore contra durerii de ôse, podagrei, reumatismului recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi, precum și scrintiturilor. C-le mai îmbătrinite bôle le vindecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Centarin contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grătă și vomare, șgirciurile cele mai grele, Leac sigur. Foloseșe și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.
Kaliodsarsaparil mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tinerețelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.
Laxbons închiderea scaurului e cauza diferitelor morbuuri, precum palpitatea de inimă, amețeli, cureii de cap și altele. Dec cine sufe: e de încheierea scaunului, numai decât se comandeze Laxbons, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 cor.
 Faceți încercare despre ori-ce articol și Vê veți convinge. (8—10.)
Cornel Demeter,
 apotecar in Szászváros, Piața școlei nr. 39.

Domnișorelor!

Sunt de 30 ani, june și voesc a mă căsători cu o fată frumoșă și bună. — Avere nu împortă. — Leafă anuală e 2500 corône. într'un oraș drăguț din Ardeal. — Oferte cu fotografie la Administrația acestei foi sub adresa „Serios.“ Descreție e chestie de onore. Fotografiiile se retrimite. 2—3,1943.

„NOIANA“

cassă de economii societate pe acții n Noul român.

Convocare.

Domnii subscriitorii de acții la înființanda cassă de economii

„NOIANA“

societate pe acții, se invită prin acesta in sensul §-lui 154 din legea comercială, la

Adunarea generală de constituire, ce se va ține in 6 Decemvre la 1 oră p. m. in Noul român.

Obiectul: Deschiderea adunării și modificarea dispozițiunilor cuprinse in §§. 15, 17 și 55 conform decisiunii tribunalului regesc din Brașov Noul român, in 15 Nov. 1905.

1—1. **Fundatorii.**

Pene de gâscă ieftine, pentru umplut perini, din Boemia.

5 Kilo nou curățite Cor. 9.60, mai bune Cor. 12.—, fulgi albi Cor. 18—24, fulgi ca zăpada Cor. 30—36. Se trimite franco cu rambursă. Se primește înderăt seu se schimbă ce nu convine cu rebonificarea portului postal. **BENEDICKT SACHSEL, Lobes 357** Post Pilsen, 3—6,1923, Böhmen.

500 fl. plătesc celui ce va durere de dinți, ori îi va mirosi gura, după ce va folosi

apa de dinți

a lui Bartilla, o sticlă 70 bani. (Pentru pachetare și expe. franco 96 fil.)

Eduard Bartilla-Winkler VIENA, 19/1., Sommergasse 1.

Să se cêră pretutindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțari de falsificare vor fi bine plătite. La locurile, unde nu se pôte capêta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 20 fil. franco

Se capătă in BRAȘOV la farmaciile: V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter piața Franc. Josif. Jekelius, Stenner Str. Porți 21. Obert Blumena la Victor Klein farm. Corôna. Eduard Kugler Brașovul vechiu.

Veritabile CIASORNICE Roskopf

Golddouble-Savonnet-Anker-Remontoir sunt cele mai nouă Ciasornice Roskopf, cu un aparat-anker escelent și precis duple acoperite, cu trei capacuri tari de aur double. Aur double este un metal, care semênă cu aurul și nu-și schimbă asemênarea. Aceste ciasornice sun admirate pentru montarea lor frumoșă și nu se deosebesc de cele veritabile de aur

Prețul fl. 4-50. Lanț potrivit la ciasornice de aur double pentru bărbați fl. 1.50. Pentru fie-care ciasornice se dă un revers de garanție pentru 3 ani.

Trimiteră numai cu rambursă. **Josef Spiering, Wien** I Poststrasse 2—21 (1—6).

FRAȚII NOWOTNY, fabricanți de Salam, Cărnățarie și afumături.

Avem onórea a face cunoscut On. public, că am deschis in Strada Hirscher nr. 2 sub firma

FRAȚII NOWOTNY

un magazin cu Salam, Cărnățarie, Untură și tot-feliul de carne afumată.

Cunoscințele temeinice și praxa îndelungată in bransa acêsta, ne pune in plăcuta poziție atât ce privesce calitatea, cât și prețurile sê corêspundem tuturor cerințelor.

Ne rugăm a ne onora cu o cercetare numărösă, precum și cu comande, asigurând cei mai prompt și solid serviciu.

Cu totă stima

Frații Nowotny.

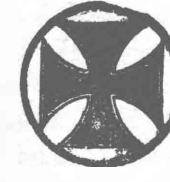
(1927,5—12.)

Cruce seu stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta. Vindecă și invioreză

Nu e mijloc secret. pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boa-

se da imprejurării, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunei sângelui, anemie, amețeli, țuituri de ureche, bătaie de inimă, șgărciuri de inimă, asmă, auțul greu, șgărciuri de stomach, lipsa poștei de mâncare, re-ceală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul in pat, influența, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din tote părțile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient, care in decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis s'ese confunde cu aparatul „Volta“, de ore-că „Ciasul-Volta“ atât in Germania cât și in Austro-Ungaris a fost oficios oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e in genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja ieffinătatea crucei male electro-magnetice o recomandă indeosebi

Prețul aparatului mare e 6 cor. Pretul aparatului mic e 4 cor. folosibil la morbuuri, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și local de vânzare pentru țeră i streinătate ec. **MÜLLER ALBERT, Budapesta,** V, Strada VADÁSZ 42 A./E. colțul strada Kálmán.

Pentru vecie!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continentul european și marca fabrică de argintării s'a văduț necesitată sê dăruiască întregul ei deposit in schimbul unei rêsplate mici pentru muncă. Eu sunt imputernicit sê îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare ori cui, următoarele fl. 6.60 și adecă: obiecte pentru mica sumă de

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;
- 6 linguri de argint patent american;
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;
- 1 lingură de argint pentru supă patent american;
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american;
- 6 cesoi Victoria englez-șci;
- 2 candelabre de masă;
- 1 strecurătoare pentru cêiu;
- 1 zaharniță;
- 42 bucăți la un loc fl. 6.60.

Tôte cele 42 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpêra pe prețul bagatel de 6. fl. 60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează colorea argintului 25 de ani, despre ceea-ce se garanteza. — Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlataniă, mă simt îndatorat in public, că ori-cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însă sê nu trecă cu vederea ocașiunea acêsta favorabilă, de ași procura acêstă garnitură pompösă, care cu deosebire se potrivește pentru

Cadouri ocașionale și de nuntă! (in economia casei).

Depon numai la **A. HIRSCHBERG-S** Exporthaus von amerik. Patent-Silber-waaren. WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/B. Telephon Nr. 14597.

Se trimite in provincie numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte. Prapul de curățit aceste obiecte 10 cor. Veritabil numai cu marca: Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțamită cu trimiterea garnituri, și sê-mi mai trimiți încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár, Exelens Baronin Bánffy.

Sunt foarte mulțamit cu trimiterea mistrei, și sê-mi mai trimiteți totă colecția. — Oedenburg. (Ungara).

Am primit garnitura de masă cu care sunt mulțamit. Vê rog a-mi trimite cu rambursă încă o garnitură 42 buc. argint patent amer. Keresztes S., subprefect.